THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
1035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630.
U.S.A.
SATURDAY, MAY 17, 1969

LATVIJA
AMERIKĀ

40. NRS. SESTDIENA, 1969. GADA 17. MAIJS 19. GADS
Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — latviešu apvienības biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada, tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada: tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
1035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630,
U.S.A., tālrunis 774—5744

NATIONAL LIBRARY
MAY 30 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

No nulles līdz diviem miljoniem

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS 10 GADU DARBĪBAS SARĪKOJUMS LATVIEŠU NAMĀ BIJA PULCINĀJIS AP 500 APMEKLĒTĀJU

Neparasti liktos, ja banka vai cita naudas iestāde rīkotu plašu publisku sarīkojumu ar izvēlētu programmu un saviesīgu dzīvi, turklāt vēl visiem saviem klientiem izsūtot ne tikai ieejas brīvkartes, bet uz tām laimestos sadalot 75 dol. Šādu neparastu gadījumu 10. maijā tomēr piedzīvoja Toronto latviešu kreditsabiedrības biedri un latviešu sabiedrība vispār, kad Latviešu namā notika mūsu pirmās „trimdas bankas" 10 gadu darbības atceres sarīkojums. Tā organizēšanai bija izraudzīta īpaša rīcības komiteja ar kreditsabiedrības pārvaldnieku A. Svenni kā priekšsēdi un P. Rasiņu, A. Kristapsonu, I. Zamlovski un O. Kļavenieku. Pēc vairāku mēnešu darba rīcības komitejas pūles pilnā mērā attaisnojās un jubilejas sarīkojums guva jo plašu atsaucību, pulcinot svinīgajā aktā un koncertā ap 200 apmeklētāju, kuru skaits vēlāk, saviesīgajai daļai sākoties, pieauga līdz 500 viesiem, piepildot Latviešu nama visas trīs zāles.

Svinīgo aktu ar uzrunu ievadīja A. Svenne, Toronto latviešu kreditsabiedrības idejas ierosinātājs un viens no svešuma latviešu vispār pirmās kreditsabiedrības dibinātājiem. Cildinot un pateicoties kreditsabiedrības biedriem, organizācijām, draudzēm un sabiedrībai par parādīto uzticību, A. Svenne jo sevišķi uzsvēra, ka pirmajos 10 gados pasākums no sākotnējās nulles kļuvis par naudas iestādi ar vairāk nekā 2 milj. dolaru bilanci. Tas ir ievērojams sasniegums ne tikai latviešu saimnieciskajā un sabiedriskajā dzīvē, bet arī visas Ontario provinces mērogā. Tāpat pieaudzis arī biedru skaits no 22 biedriem-dibinātājiem un 2 lieciniekiem uz 22 simtiem. Pēdējai iestāšanās anketai, kuŗa nupat saņemta, ir 2775. numurs un tās iesniedzējs ir Zigmunds Atslēga.

Toronto latviešu kreditsabiedrības dibināšanas sanāksme notika 1959. gada 16. februārī A. Svennes dzīvoklī, kurā bez viņa vēl piedalījās P. Rasiņš, A. Gailītis, V. Upeslācis, R. Eglītis, J. Grīslis, A. Garnejs, A. Zelmenis, A. Putniņš, G. Briedītis, A. Kristapsons, I. Vīksna, K. Kārkliņš, N. Pētersons, K. Bencons, A. Kreslovskis-Sils, K. Šūns, J. Kreilis, A. Flaums, J. Vilciņš, A. Rāviņš un V. Briedis. No šiem biedriem-dibinātājiem R. Eglītis un J. Grīslis jau miruši, un viņu piemiņu akta dalībnieki godināja ar klusuma brīdi, bet sarīkojumā ieradušos 9 biedrus-dibinātājus sumināja aplausiem. Kreditsabiedrības darbības uzsākšanai Ontario provinces valdības atļauja saņemta 1959. gada 17. aprīlī, bet pirmā biedru sapulce sanāca 25. maijā.

Bez nozīmīgākajiem faktiem un statistiskām ziņām A. Svenne uzrunā vēl norādīja, ka aizvadītajos gados kreditsabiedrība izveidota arī par drošāko naudas iestādi. No visas bilances ap pusotra miljona dolaru ieguldīts hipotēkāros aizdevumos, kuŗi nodrošināti ar nekustamiem īpašumiem vismaz trīs miljonu dolaru kopvērtībā. Kreditsabiedrības ienākumus un izdevumus katru mēnesi sabalansē un pārskatus piesūta visiem biedriem. No tiem redzams, ka visas darbības laikā neviens no šiem mēnešu pārskatiem neuzrāda deficītu, bet gan lielāku vai mazāku peļņu, kuŗu darbības gada beigās sadala latviešu skolu un jaunatnes atbalstam, kā arī nacionāli kultūrāliem mērķiem.

Pie kreditsabiedrības vispārēja darba un tā nozīmes uzrunā pakavējās arī valdes pr-sēdis A. V. Kānbergs. Ja Toronto un tās apkārtnē latviešu kopskaitu lēš uz apm. 10.000 un no tiem vairāk nekā 2000 ir kreditsabiedrības biedri, tad tas liecina par uzticību un atbalstu šim latviešu saimnieciskajam un reizē arī nacionālajam pasākumam. Nacionālā apziņa un piederība latviešu tautai ir galvenais pamatakmens kreditsabiedrības biedru skaita pieaugumam, saimnieciskajai augšanai un panākumiem. Tomēr nākotnē kreditsabiedrības darbs varētu gūt vēl lielākus panākumus, ja arī visi pārējie latvieši savus naudas darījumus kārtotu paši savā „bankā", tā netieši sniedzot atbalstu arī latviešu skolu, jaunatnes un vispār nacionāli sabiedriskajam darbam.

Kopš dibināšanas visus aizvadītos 10 gadus kreditsabiedrības darbā aktīvi bijuši pašreizējais pārvaldnieks un kasieris A. Svenne, biroja darbiniece Edite Rasiņa aizdevumu komisijas pr-sēdis A. Kristapsons un aizdevumu komisijas loceklis G. Brieditis. Viņu darbu cildinot, valdes pr-sēdis A. V. Kānbergs pasniedza tiem krāšņus ziedus.

Svinīgajā aktā bija ieradušies un kreditsabiedrību sveica Ontario Co-Operative Credit Society pārstāvis Mīhens (P. E. Meehan), pasniedzot arī Rietumvācijas izdoto 5 DM monētu kreditsabiedrību dibinātāja Fridricha Vilhelma Raifeizena 150. dzimumdienai. No Ontario Credit Union League sveica G. Harris, no Toronto igauņu kreditsabiedrības tās dibinātājs R. Ekbaums, no zvērināto grāmatvežu firmas Z. Gutkovskis, bet no Klīvlendas latviešu kreditsabiedrības tās direktors-rīkotājs K. Norvelis. Klīvlendas latviešu kreditsabiedrība ir pirmais šāda veida latviešu pasākums ASV un uz 10 gadu darbību varēs atskatīties nākošajā gadā. Arī tās darbs strauji audzis un, kā savā apsveikumā izteicās K. Norvelis, bilance tuvojas jau pusmiljonam dolaru, bet rezerves kapitāls uzkrāts 16.000 dol. apmērā. Visas darbības laikā mirušo 15 biedru mantiniekiem noguldījumu dubultojumos-pabalstos izmaksāti 23.500 dol., bet 4 miršanas gadījumos aizņemto naudu 14.740 dol. atmaksājusi apdrošināšanas sabiedrība.

Apsveicēju vidū bija arī archibīskaps A. Lūsis, bet LNAK valdes un tā pr-sēža J. Niedras uzdevumā sveica priekšsēža vietnieks A. Rāviņš, norādot, ka jubileju gadījumos parasti mēdz pasniegt arī dāvanas. Tomēr skaistākā dāvana, kuŗa kreditsabiedrību var visvairāk iepriecināt, ir vispārējā uzticība, tautiešiem noguldot gan savā darbā gūtos augļus, gan grūtā brīdī griežoties pēc palīdzības. Šādu uzticību kreditsabiedrībai dāvājusi arī LNAK, lokālās latviešu organizācijas, draudzes un visa sabiedrība. Tādēļ kreditsabiedrības līdzšinējo panākumu spožs apliecinājums ir kopīgā sadarbība, kuŗa arī nākotnē nodrošinās latviešu tautas pastāvēšanu citu tautu vidū.

Rakstveida apsveikumus bija sū

(Nobeigums 4. lpp.)

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS 10. GADASVĒTKOS

Augšā: Ar jubilejas kliņģeri no kreisās — kreditsabiedrības pārvaldnieks A. Svenne, ilggadējā darbiniece kopš dibināšanas E. Rasiņa, valdes loceklis A. Putniņš un valdes priekšsēdis A. V. Kānbergs. — Apakšā: Mākslinieka Erika Dzeņa gatavoto pieclatnieku apbrīno (no kreisās) Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā priekšsēdis P. Rasiņš, Klīvlendas latviešu kreditsabiedrības direktors-rīkotājs K. Norvelis un Toronto igauņu kreditsabiedrības priekšsēdis A. Ekbaums.
Foto: J. Liģers

Latviešu republikāņu delegācija Vašingtonā

Esot līdzīgos ieskatos, kā „Latvija Amerikā" 10. maija numurā izteiktajā redakcijas domā, ka mūsu politisko darbinieku uzdevums ir nodibināt ciešu personīgo kontaktu ar ASV republikāņu partijas vadošajiem darbiniekiem, tā gūstot iespēju atgādināt prezidenta Niksona vēlēšanu kampaņā dotos solījumus un izteikt latviešu ieskatus politiskajos jautājumos, īpaša Amerikas latviešu republikāņu apvienības (turpmāk ALRA) nacionālās komitejas delegācija laikā no 7.—9. maijam apmeklēja Vašingtonu. Delegāciju vadīja apvienības pr-sēdis V. Korsts, kuŗu vizītēs pavadīja Dr. I. Spilners, K. Balodis, arch. A. Mangulis un prof. Dr. T. Šmits. Vizītē pie senātora Dirksena piedalījās arī A. Matuzele-Korbeta.

Toronto latviešu kreditsabiedrības pārvaldnieks A. Svenne (pa labi) 15 dol. laimestu uz ieejas kartes pasakņa pasniedz torontietei Zentai Reichmanei.
Foto: J. Liģers

Delegācija 7. maijā apmeklēja sirsnīgo Baltijas valstu draugu — ASV tautas vietnieku nama locekli Edvardu Dervinski, ar kuŗu vairāk nekā stundu ilgajā vizītē pārrunāja dažādus jautājumus, kas attiecas uz Latviju un Baltijas valstīm vispār. Kongresmenis Dervinskis, kuŗš labi izprot Baltijas valstu un visu apspiesto tautu traģēdiju, informēja par saviem pēdējā laika pasākumiem baltiešu interešu labā un apsolīja savu atbalstu delegācijas izteiktajām vēlmēm.

Nākošās dienas rītā delegāciju oficiālā vizītē pieņēma ASV republikāņu partijas centrālkomiteja, vispirms iepazīstinot ar partijas mītni, kuŗa aizņem 10 stāvu, kā arī tās darbības aparatūru. Pēc tam ALRA delegācija gandrīz divas stundas ilgā vizītē ar partijas vicepriekšsēdi Džimu Allisonu un politiskās daļas vadītāju Ričardu Garbetu pārrunāja ne tikai jautājumus attieksmē uz partijas vispārējo darbu, bet pakavējās arī pie tām problēmām un vēlmēm, kurās ieinteresēti ASV latvieši, raksturojot mūsu kopības darbību un iepazīstinot ar nozīmīgākajiem faktiem. Vizītes laikā, kuŗa noritēja īsti draudzīgā, pat sirsnīgā atmosfairā, abi partijas augstie darbinieki vairākkārt izteica atzinību ALRAs darbībai un labajai organizācijai, dodot arī vairākus konkrētus solījumus jautājumos, kuŗos var būt ieinteresēta visa latviešu sabiedrība. Tā, piemēram, viņi apņēmās informēt prezidentu Niksonu par latviešu ieskatiem Apspiesto tautu nedēļas deklarācijas lietā, tāpat ārlietu ministrijai, mūsu ieskatus atbalstot no partijas viedokļa. Uz aizrādījumu, ka pēdējo gadu Apvienoto tautu nedēļas deklarācijas satura ziņā bijušas gandrīz vai nenozīmīgas, abi augstie partijas darbinieki izteica pārliecību, ka šogad tā vairs nebūs, pat aicinā ALRAs nacionālo komiteju iesūtīt partijas centrālkomitejai domas un ieteikumus, kādai satura ziņā šai deklarācijai vajadzētu būt. Latviešu delegāti arī atgādināja, ka kopš prezidenta vēlēšanām jaunā ASV valdība un tās iestādījumi vairs nav pieminējuši Baltijas valstis, uz ko partijas vadības pārstāvji atbildēja, ka „raudzīsies, lai turpmāk šī lieta grozītos". Tāpat pārrunāja arī nepieciešamību uzlabot veco ļaužu pensijas, jo šis jautājums tāpat svarīgs daudziem latviešiem, kuŗu skaits ar katru gadu kļūst lielāks. Abi partijas vadības vīri paskaidroja, ka par to jau ir domāts un paredzams jauns likums, kas ievērojami uzlabos pensionāru stāvokli.

Pēcpusdienā ALRAs delegācija apmeklēja senātoru Everetu Dirksenu, paīsā vizītē skarot apmēram tos pašus jautājumus, kuŗus pārrunāja ar partijas centrālkomitejas vadību. Savā parastajā, bet izteiksmīgi īsajā runas stilā senātors atkārtoti uzsvēra savu atbalstu Baltijas tautu brīvības atgūšanas centieniem un izteica gandarījumu par latviešu republikāņu sekmīgo darbību.

Paredzētā vizīte pie senātora Goldvotera, diemžēl, izpalika, jo nebija saņemta viņa piekrišanas atbilde. Tikai vēlāk noskaidrojās, ka tā aizkavējusies pasta gausās darbības dēļ, kā rezultātā senātors delegāciju gan gaidīja, bet nesagaidīja... Tā nu ALRAs vadībai atliek tikai atvainoties par šo nepatīkamo atgadījumu, kuŗā vainojams vienīgi pasts, un apmeklēt senātoru nākošajā braucienā uz Vašingtonu, kas paredzēts jau visai drīz.

9. maijā delegāciju pieņēma republikāņu frakcijas vadītājs ASV tautas vietnieku namā — kongresmenis Džeralds Fords. Vairāk nekā stundu ilgajā sarunā Fords uzsvēra, ka būtu ļoti iepriecināts un tik daudz vairs nebažītos par daudziem jautājumiem, kuŗi šobrīd nomāc dzīvi ASV, ja Amerikas latviešu skaits būtu daudz lielāks. Kongresmenis Fords atzinīgi pieminēja Grand Rapidu latviešu skaisti izbūvēto namu, bet jo sevišķi latviešu sabiedrības vienmēr nosvērto un vienoto stāju. Atvadoties Džeralds Fords lūdza ALRAs pr-sēdi V. Korstu viņam piesūtīt visu jautājumu izklāstus, kuŗos ieinteresēti latvieši, lai viņš sadarbībā ar partijas centrālkomiteju latviešu ieskatus un vēlmes varētu atbalstīt.

Gandrīz visās sarunās 3 dienu ilgajā Vašingtonas apmeklējumā noskaidrojās, ka ASV republikāņu partijas vadošās personas nav saņēmušas no latviešiem pietiekamu informāciju, vai arī tāda saņemta par vēlu. Tāpat kā nepieciešama regulāra informācija no latviešu puses, partijas vadība turpmāk informēs tagad oficiāli atzīto Amerikas latviešu republikāņu apvienību par partijas darbību un nodomiem.

As.

Voldemars Korsts

Kādēļ mēs maz panākam kaut ko reālu?

Ar atzinību „Latvija Amerikā" slejās varēja lasīt Dr. Dzintara Paegles ievadrakstu „Apvienoto nāciju loma Baltijas valstu neatkarības atgūšanā". Ļoti labi uzrakstītajā pārskatā norādīts veids un nozīme kādam reālam pasākumam, kuŗu neatlaidīgi turpinot, varam cerēt uz panākumiem. Ja pie šī ievadraksta varētu ko piebilst, tad vienīgi tik daudz, ka tajā mazliet saskatāma tendence uzsvērt: „Tikai manā mājā aug labākie sunīši!" Taču šī vājība, laikam, piemīt mums visiem. Reāla darba veicējiem to var arī attaisnot, jo darbā bieži ieguldīta ne tikai visa enerģija, bet arī sirds.

Tai pašā laikā derētu arvien atcerēties, ka nepieciešams strādāt visos iespējamos virzienos, lai mēs savā ļoti grūtajā darbā gūtu arī panākumus. Ja mums būtu īsta griba, būtu iespējams arī radīt koordinātu sadarbību, kuŗā viens reāls darbs atbalstītu otru un neviens neskaustu cita sasniegto, bet kopīgi priecātos par to, atzīstot katru reālu un enerģisku darbību, neatkarīgi no tā, vai to veic viena vai otra organizācija, jo gala mērķis un pamatuzdevums mums visiem ir viens — darbs Latvijas nākotnes labā. Ja mēs to beidzot gribētu un spētu, šis darbs veiktos daudz sekmīgāk.

Kādēļ tad mēs īsti samērā reti sākam un veicam kādu nozīmīgu pasākumu, kuŗš sola panākumus? Zināmā mērā atbildi uz to dod lasītāja vēstule „Vai pastāv griba cīnīties par uzvaru?", kā arī prof. Dr. A. Berķa lasītāja vēstule „ASV drošība" šī laikraksta 3. maija numurā. Abās gandrīz vienveidīgi pateikta patiesība, ka nepietiek ar lēmumu, ka viens vai otrs darbs būtu veicams, bet tai pašā laikā jāizveido arī organizātoriskā pieeja šim darbam, lai labos lēmumus patiešām arī īstenotu. Nepietiek ar to, ja Amerikas latviešu apvienība aicina organizācijas atbalstīt apspiesto tautu komitejas radīšanu pie ASV kongresa, tūlīt arī jāizveido šī aicinājuma īstenošanas organizātoriskā puse — kā, kad un kur darīt kongresam zināmu, ka mēs šādas komitejas dibināšanu atbalstām. Bez šāda organizātoriska izkārtojuma un atkārtotiem aicinājumiem šai darbā iesaistīties labi domātais pieņemtais lēmums praktiski ir jau miris tā pieņemšanas brīdī. Neizdarot darbu līdz galam, mums labvēlīgi noskaņotie kongresa locekļi var gūt pārliecību, ka viņu labie nodomi un ierosinājumi apspiesto tautu labā negūst tieši to grupu atbalstu, kuŗu interesēs tie iesniegti. Ar laiku tas var atsaldēt pat vislabākos draugus.

Mēs ļoti bieži kritizējam brīvo valstu vadītāju nostāju, ka tie nesaredz draudošās komūnisma briesmas un maz dara apspiesto tautu atbrīvošanas labā, bet aizmirstam, ka mēs paši ļoti reti organizēti atbalstām kādu nepieciešamu rīcību vai akciju šai virzienā. Jau tikai īsu laiku pēc Niksona stāšanās atbildīgajā ASV prezidenta amatā mēs sakām, ka viņš nekā nedara, bet — kad prezidents ierosināja pretraķešu aizsardzības ABM sistēmas izbūvi, no mūsu puses atbalsojās tikai vispārējs klusums, kaut labi zinām, ka tikai tad, kad būs atgūts Kenedija un Džonsona valdīšanas laikā zaudētais ASV prestižs un atjaunots ASV militārais pārākums, mēs varam sākt cerēt, ka Baltais nams spēs pievērsties tādai ārpolitikai, kuŗas rezultātā rastos iespēja kaut ko patiešām reālu darīt arī apspiesto tautu labā. Tas attiecas tiklab uz ASV, kā citu brīvo valstu nostāju, tāpat uz lēmumiem, kuŗus varētu pieņemt Apvienotajās nācijās.

Mums tikai klusu noskatoties, izveidojas stāvoklis, ka ASV senātā „tiltu cēlēji" un komūnistiem iztapt gribētāji „miera baloži" senātoru Fulbraita un E. Kenedija vadībā skaļi kliedz, ka prezidenta Niksona plāns par ASV nodrošināšanu ar pretraķešu aizsardzības sistēmu (ar to novēršot komūnistu iespēju nedaudzos gados īstenot draudus un izspiešanas politiku) provocējot pasaules miera apdraudējumu, kaut labi zināms, ka Pad. savienība šādu aizsardzības sistēmu ne tikai plāno, bet ir daļēji pat jau izveidojusi. Pēc Fulbraita un E. Kenedija ieskatiem iznāk tā: ja komūnisti izveido aizsardzības sistēmu, tas kalpo mieram, bet ja to pašu dara ASV, tad tā ir rīcība, kas var izprovocēt kaŗu... Ir dīvaini, ka līdzīgu domu var lasīt jebkuŗā Pad. savienības laikrakstā!

Kamēr amerikāņu „miera baloži" iestājas par mieru, Pad. savienības armijas ģenerālštābs 1. maija svinībās atklāti pateica, ka padomju uzbrukumam domātās raķetes ir nesalīdzināmi spēcīgākas eksplozīvajā kapacitātē nekā ASV rīcībā esošās, tūlīt arī piebilstot, ka šīs starpkontinentālās raķetes sagatavotas izšaušanai jebkuŗā brīdī. Arī šai jautājumā mēs klusējam.

Esmu minējis tikai pāris piemēru, kuŗos vadošajām latviešu organizācijām būtu bijis tiešs pienākums organizēti, enerģiski un atkārtoti aicināt arī latviešu sabiedrību aktīvi piedalīties cīņā par nākotni un brīvību. Un šādu uzdevumu, kuŗi prasa piepildījumu, ir daudz. Apzināsimies to, un apzināsimies arī faktu, ka ar lēmumu pieņemšanu vien vēl nekas nav panākts. Pie lēmumu realizēšanas ir jāstrādā! Jāstrādā ne tikai vienu brīdi, bet neatlaidīgi un enerģiski pat gadiem ilgi. Tikmēr, kamēr mēs un mūsu vadība apmierināsimies tikai ar lēmumu pieņemšanu, nerūpējoties par to īstenošanu, mums ir maz cerību, ka kaut ko reālu spēsim panākt.

Ir arī jāapzinās un jāatceras, ka mēs nevaram daudz prasīt, ejot ar tukšām rokām. Tas nozīmē, ka mūsu pienākums ir atbalstīt to politisko darbinieku ierosinājumus, kuŗi mums atkārtoti apliecinājuši savu gribu izprast mūsu problēmas un nākt ar attiecīgiem ierosinājumiem mūsu cerību labā. Mūsu atbalsts nepieciešams ne tikai jautājumos, kuŗi skaŗ tieši mūsu intereses, bet arī jautājumos, kuŗi ir vispārējas dabas, bet kuŗu gala iznākums var izveidot tādu stāvokli, ka rodas iespējas patiešām apkarot pasaules lielāko lāstu — komūnismu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

ZIŅKĀRES APMIERINĀŠANAI

Atbildot uz V. Z. jautājumu lasītāja vēstulē „Vēl ir daudz karavīru dziesmu" šī laikraksta 30. aprīļa numurā, jāpaskaidro:

Taisnība, ir vēl daudz veco strēlnieku, leģionāru un gūstekņu dziedāto dziesmu. Līdzšinējās trīs skaņu platēs nebija visām vietas, tādēļ gaidiet šogad ceturto, nākamgad piekto un 1971. gadā DV globālajās dienās Toronto varēsit garā aizstaigāt 25 gadus atpakaļ un klausīties tajās kā „vecajos labajos laikos", it kā esot frontes tuvā aizmugurē.

Tāpat kā Jums, kā tas redzams no pārdotā skaņu plašu skaita, lielākajai tautiešu daļai vislabāk patīk pirmā plate, bet ir daudzi, kas domā citādi, piemēram, DV Zviedrijā, kuri kādā no saviem apkārtrakstiem atzīst: „Karavīru vārdi un darbi runā paši par sevi. Iesakām visu runātāju vietā pašiem lasīt vārdus, kurus Kanadas DV valde rakstījusi savas izdotās 3. skaņu plates apvalkā, kā arī nospēlēt šīs plates abas puses. Tā ir speciāli sagatavota sakarā ar 1969. gadu kā karavīru izcilo notikumu 50 gadu atceri. Daugavas Vanagu dziesma ar plkv K. Lobes ierunu, Lielā junda u. c. iespēlējumi atstās dziļu saviļņojumu uz katru klausītāju. Zviedrijas valde šīs skaņu plates no Kanadas jau pieprasījusi vairākas reizes, bet pieprasījums nekad nav pieticis."

Uz jautājumu, cik izmaksā skaņu plates, pagrūti atbildēt, jo katra nākošā maksā dārgāk. Tāpat cena atkarīga no pasūtinājuma lieluma un daudziem citiem apstākļiem, kuru izklāsts aizņemtu veselu laikraksta sleju. Aptuveni vienas plates un krāsainā apvalka izgatavošana, pieskaitot klāt kora izdevumus, izmaksā 2 dol. Apgādi un grāmatnīcas, kuras plates ņem ģenerālkomisijā, saņem pusi no plates cenas, piemēram, par mono plati, kura maksā 5 dol., tie saņem 2,50 dol. No šīs peļņas tiem jādod procenti tālākpārdevējiem, jāmaksā pasta izdevumi, darbinieku algas, iesaiņojums un reklāma. Tā nu iznāk, ka peļņa DV par katru skaņu plati ir 50 centu. Kanadas DV skaņu plašu fonda ienākumiem vēl jāpieskaita pašaizliedzīgā mūsu organizācijas biedra Valža Tuklera (Hamiltonā) lielais 1500 dolaru ziedojums, kuru viņš bez jebkādas reklāmas nodeva fonda vajadzībām. Tas, šķiet, ir lielākais ziedojums, kādu latvietis Kanadā devis jebkurai vajadzībai.

Par iegūto peļņu esam iegādājušies labu ieskaņojamo aparātu (nupat atkal jāizdod 1000 dol. par mikrofoniem un lietotām klavierēm). Maksājam autora honorārus visiem zināmajiem autoriem, esam atbalstījuši kultūras pasākumus, un laba daļa peļņas aizgājusi, sūtot „sveicienus" uz dzimteni, t. i. tā sauktām ārējās informācijas vajadzībām.

Ceru, ka pēc šī izklāsta, kāda nav prasīta nevienam korim, kaut skaņu plates izdevuši daudzi, kautrīgais jautātājs turpmāk ne tikai iegādāsies aizstājējas vecajām, nospēlētajām platēm, bet arī jaunās, kā arī ieteiks to pašu darīt visiem saviem draugiem.

Pateicībā par izrādīto interesi

DV vīru koŗa Kanadā priekšnieks

★

PALĪDZĒSIM AR DARBIEM

Vārdu un runu straumes nekad nevar aizstāt konkrēta darba paliekamo nozīmi. Tādēļ saliksim savus mazos, bet daudzos spēkus kopā, mazliet atvieglināsim savas tautas smago nelaimes nastu. Ziedosim katrs pēc spējām Brīvās Latviešu Balss radioraidījumu uz Latviju no Rietumeiropas atbalstam kādu mazu devumu. Šis raidījums ziņo pasaules notikumus neviltotā skaidrībā, sniedz tautai apziņu, ka viss nav nokārtots uz mūžīgiem laikiem, dodot tautiešiem dzimtenē cerības un ticības spēku pastāvēt un izturēt smago apspiestības jūgu.

Vienotības un kopības izjūtu mēs tālāk varam stiprināt ar kādu ziedojumam pievienotu un pārraidāmu labi apsvērtu padomu, ideju vai tikai kā sveicienu. Tas dzīvinātu raidījumu, un tautieši dzimtenē saprastu, ka svešuma latviešiem ir tuvas viņu bēdas un ciešanas. Personīgi ziedojumam pievienoju šādus vārdus: „Mīļajiem tautiešiem no sirds ieteiktu nenest to jūgu, ko apspiedēji nekādā ziņā nevar kontrolēt. Ja jums stāsta, ka reliģija ir ļaunums, tad ar daudzkāršotu apņēmību nododieties Dieva pielūgsmei jebkurā iespējamā brīdī, kad prātu nenomāc daudzas citas domas. Reliģija gan ir ļaunums tikai ļauna darītājiem, bet jūs ar to vairojat tādus garīgo spēku krājumus, kurus Mūžīgais likteņu lēmējs reiz izlietos jūsu labā."

K. K., Toronto

Redakcijas piezīme: Augšējai vēstulei pievienoto ziedojumu Brīvās Latviešu Balss radioraidījumu atbalstam pārsūtīsim Rietumvācijas DV zemes valdei izlietošanai pēc norādījuma.

★

NESAPROTAMS LĒMUMS

„Latvija Amerikā" 3. maija numurā ievietotajā atreferējumā par Kanadas DV zemes valdes sēdi Toronto cita vidū lasāms: „Delegātu sapulces lēmumu par bezmaksas ieeju visos DV sarīkojumos invalidiem T. Zandersons ierosināja papildināt, ka brīva ieeja arī vecajiem strēlniekiem. Par to sazināsies ar nodaļu valdēm un piekrišanas gadījumā šo papildinājumu uzskatīs par pieņemtu."

Tātad — godā tiek celti strēlnieki, bet aizmirsti paliek Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieki.

Kas tad izkaroja Latvijas valsti?

Plkv. A. Krīpena grāmatā „Kalpaka bataljons un Baloža brigāde" 49. lpp. lasām: „Ltn. Dambītis bija pirmais, kurš nolika savu galvu par tēvzemes brīvību. Šis gadījums arī liecināja, ka brāļu karš ar sarkaniem strēlniekiem būs ass un nežēlīgs un gūstekņus ņems reti." — Tālāk 50. lpp. lasāms: „Ar šādu uzdevumu (iznīcināt plkv. Kalpaka bataljonu, — ref.) no Dobeles izsūtīts 2. latviešu strēlnieku pulka 1. bataljons ar vienu eskadronu."

Apgalvojums, ka šiem sarakanajiem strēlniekiem nebija nekā kopīga ar 1915./16. gada strēlniekiem būtu līdzīgs tam, ja kāds teiktu par latviešu cīņām otrā pasaules karā, ka, piemēram, 16. policijas bataljonam vai 2. latviešu brigādei nav nekā kopīga ar Leģiona 19. divīziju.

Jebkādi komentāri še lieki.

N. Lideks, Toronto

★

NEZINĀMAIS IR ZINĀMS

Šī laikraksta 15. marta numurā Aleksandrs Ķegumnieks savu rakstu „No nodokļiem un kapa neizbēgt..." pabeidz ar apgalvojumu, ka no nodokļiem pavisam vaļā tomēr netiksim nekad, jo vienmēr spēkā paliks kāda nezināma filozofa gudrība, ka „dzīvē ir tikai divas nenovēršamas lietas — nodokļu maksāšana un kaps".

Es še gribētu aizrādīt, ka šis filozofs tomēr ir zināms. Pirmais, kas izteica šo atziņu, bija burtlicis, pētnieks, zinātnieks un ASV prezidents Benjamins Franklīns (1706—1790). 18. gadsimta sākumā franču zinātnieks Šarls Difē (Charles du Fay) apgalvoja, ka ir divējāda veida elektrība, bet 1747. gadā Benjamins Franklīns nāca pie atzinuma, ka ir vienas un tās pašas parādības divi pretēji virzieni, no kuriem vienu viņš apzīmēja par pozitīvu vai plūs virzienu, bet otru par negātīvu vai minus virzienu. B. Franklīns arī izgudrojis zibeņnovedēju.

Kā kuriozu pie Ķegumnieka vērtīgā raksta te varētu pieminēt Mateja evaņģelija 17. nodaļas 24. — 27. pantus, kuros arī runa par nodokļu maksāšanu un dots šāds padoms: „Ej uz jūru un izmet makšķeri un ņem pirmo zivi, kas piekersies un tās muti atdarījis tu atradīsi vienu stateri, to dod viņiem (t. i. nodokļu iekasētājiem) par mani un par sevi." Latviešu valodā teikuma vidū priekš „un" kommatu nelika, jo sprieda, ka „un" atšķir tik labi, ka kommats vairs nav vajadzīgs. Bībeles tulkotāji un korrektori to nav ievērojuši un atzinuši angļu paradumu.

J. B., Jaunskotijā

★

KURP EJAM?

Katru gadu marta sākumā visā brīvajā pasaulē, tāpat kā kādreiz Latvijā, svinam Latvijas brīvības cīņu pirmā karaspēka, plkv. Kalpaka bataljona, atceri. Pulcējamies dievnamos un pēc tam attiecīgos sarīkojumos.

Tā arī šogad Losandželosā 8. marta vakarā notika svinīgs dievkalpojums Dienvidkalifornijas latviešu ev.-lut. baznīcā, kurā ar karogiem bija ieradušies studentu korporāciju pārstāvji. Tā ir jauka un apsveicama tradicija. Arī Daugavas Vanagi bija pārstāvēti ar savu karogu piedalīties šai dievkalpojumā. Bija paredzēts ienest baznīcā Latviešu leģiona 32. pulka kaujas karogu, kuru nelaikis kalpakietis plkv. Krīpens bija nodevis DV organizācijas priekšniekam plkv. Janumam lietošanai par DV tradiciju karogu ar vēlējumu to kādreiz vest atpakaļ uz tēvu zemi Latviju.

Zem šī asinīm slacītā kaujas karoga, cīnoties par mūsu tēvu zemi, smagās cīņās no Opočkas līdz Pomerānijai daudzi latviešu tautas labākie dēli ziedojuši savu dzīvību, ka ir vairāk nekā vietā karoga devīze: „Tēvu zemes mīlestību mēs ar darbiem rādīsim". Un cik daudzi no viņiem, vēl atrazdamies dzīvajo pulkā, ir invalidi bez redzes spējām, sakropļotiem locekļiem vai sadragātu veselību!

Un tomēr šis karogs, kuram vajadzēja būt goda vietā Kalpaka atceres dievkalpojumā Losandželosas baznīcā, netika pielaists... Man un ļoti daudziem latviešu patriotiem un cīnītājiem par Latvijas brīvību tas bija liels pliķis sejā. Ir labi, ka studentiem ir savas tradicijas, bet ir nožēlojami, ja daži no vīriem, kuri baudījuši augstāko izglītību Latvijā, tā vietā, lai cīnītos svešumā par latviešu nacionāla tēvzemes vienotāja gara paturēšanu un stiprināšanu, savos darbos pierāda pilnīgi pretējo. Tie ir cilvēki, kuri apzināti vai neapzināti lej ūdeni uz tām dzirnavām, kuru darbība tik labi patīk mūsu zemes apspiedējiem. Vēl ļaunāk, ka viņi ar savu rīcību iespaido mūsu jauno studentu paaudzi, kura ļoti maz vai nemaz nezina, kuri bija tie, kas pulcējās zem neatkarīgās Latvijas pirmo brīvības cīnītāju karogiem. Tie nebija tikai studenti. Lai atceramies slavenos latviešu strēlnieku pulkus, kas bija pirmais pamats jaunās Latvijas nacionālajam karaspēkam. Tāpat Kalpaka bataljons nesastāvēja vienīgi no studentiem. Tajā pulcējās drošsirdīgi latviešu dēli no visas tautas.

Ar kādu gan apziņu šie paaudzie Losandželosas akadēmiskie vīri varēs stāties zem Daugavas Vanagiem uzticētā kaujas karoga, ja liktenis reiz būs lēmis tam piivot atbrīvotajā Latvijā? Vai viņiem nebūs jākaunās, kad mūsu tautas patrioti cieņā nolieks galvas tā priekšā?

Lai neņemam priekšzīmi no citām pilsētām ASV, piemēram, Klīvlendas un Detroitas, kur Kalpaka svinībās dievkalpojumā sardzē stāvēja ne tikai korporāciju pārstāvji, bet arī Daugavas vanagi, latviešu vecie strēlnieki, latviešu skauti un gaidas!

Par nožēlošanu, vēl arvien daži no tiem vīriem, kuriem vajadzēja būt mūsu trimdas sabiedrības vienotāju priekšgalā, gan ieņem augstus sabiedrības amatus, bet nav darījuši citu, kā šķēluši latviešu sabiedrību. Vai tiem vīriem nevajadzētu nolikt vainagu uz Kalpaka bataljona cīnītāja, kalpakieša Feliksa Krusas kapa, kā to darīja DV organizācijas pārstāvji? Liekas, viņi to neturēja par vajadzīgu.

Augusts Vestmanis, Kalifornijā

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

LATVIJA

40. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 17. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont., tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 25 Grandville Ave., Toronto 334, Ont., tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 10

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00

Atsevišķa numura cena 25 centi

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

UZ SLIDENA CEĻA

KOMPONISTA ANDŖA VĪTOLIŅA PASKAIDROJUMS PLKV. LOBES LIETĀ

Citātu sagrozīšana kuŗu drošības dēļ rakstā „Andris Vītoliņš steidzas palīgā Vīzentālam..." (skat. LA 9. aprīļa numurā) atļāvies anonimais autors „—s." neliecina par vēlēšanos turēties pie patiesības. Autors apgalvo, ka es esot pārmetis plkv. Lobem izteicienu, ka „žīdi un komūnisti strādājot pret viņu", t. i. pret plkv. Lobi. Intervijā ar plkv. Lobi, turpretim bija lasāms: „Vīzentāls ir žīds, un žīdi un boļševiki, pret kuŗiem es cīnījos kaŗā, sastrādājas. Viņa manis vajāšana ir boļševiku propagandas spēle." Nepatiesības (vai Maskava atbalsta Izraēlu un cionismu vai Naseru un tā sabiedrotos? Jautājumam par 1941. g. reizē ar latviešu deportētajiem žīdiem pieskaršos vēlāk), dažādu jēdzienu sajukums. Intervijas sākumā plkv. Lobe deklarēja: „Simona Vīzentāla rīcība pārvērš mani. Ne tikai mani. Visus latviešus. Vīzentāls rada jaunu pamatu jaunam antisemītiskam domāšanas veidam." Jānožēlo, ka plkv. Lobe neizmantoja doto iespēju plašas sveštautiešu lasītāju saimes priekšā aizstāvēt kā savas, tā trimdas latviešu intereses, ar saviem izteicieniem panākdams pretējo.

Neesmu rakstījis, ka „I. Freimanim neesot nekādu tiesību runāt visu 3000 Zviedrijas latviešu vārdā jo viņš pēdējās ZLCP vēlēšanās esot saņēmis tikai 450 balsu", bet gan: „Ir svarīgi aizrādīt, ka ne visi apm. 3000 Zviedrijas latvieši domā kā Freimanis. Beidzamajās ZLCP vēlēšanās no nodotajām 1000 balsīm Freimanis ieguva apm. 450. ZLCP nepiedalās ne latviešu sociāldemokrati un liberāļi, ne arī laba daļa kultūras darbinieku." Vērsos pret sekojošo I. Freimaņa izteicienu: „Latvijas iedzīvotāju masu deportācijas vadīja krievu žīdu policijas vadītāji." („Expressen", 7. 3. 69.). To mīkstina viņa paskaidrojums „Expressen" 21. marta numurā: „Ir labi zināms fakts, ka tanī laikā krievu slepenajā policijā bija žīdu tautības personas vadošos amatos." Jānožēlo, ka I. Freimanis neizmantoja doto iespēju atsaukt savas jeb viņa vārdā publicētās aplamības „Expressen" 7. marta numurā.

Autora „-s" minētā Veritas apgalvojumus par antisemītismu neatkarīgajā Latvijā esmu ar statistikas palīdzību atspēkojis „Göteborgs Tidningen" 20. aprīļa numurā. „Expressen" šo manа oriģinālraksta daļu svītroja.

14. jūnija deportēto skaitu „apm. 14.600" esmu ņēmis no prof. A. Švābes rediģētās „Latvju Enciklopēdijas" (turpmāk: Le) 478. lappuses: „Telefonogramma, ko 13. 6. pl. 2.30 saņēma Serovs, rāda, ka bija paredzēts izsūtīt 16.200. Deportēto kopskaits vērtējams uz 15.600, tātad, tikai dažiem simtiem izdevies izglābties Izdarītā reģistrācijā sīkākas ziņas savāktas par 14.693 deportētiem." Nākošajā ailē: „Deportācijas skāra visas arodu grupas, nešķirojot tautības, dzimumu un vecumu." Dzejnieks Andrejs Eglītis man teicis, ka LNF izdotajos aizvesto sarakstos esot „dažs labs žīdu vārds". Trimdas latviešu sociāldemokratu vadītājs Bruno Kalniņš šaubās, vai deportētie žīdi šai sarakstā uzņemti. Autors „-s" apgalvo, ka aizvesto sarakstos neviena žīda nav, jo vācieši aizvestos žīdus neļāva reģistrēt. Autora „-s" minētais skaitlis 15.081 atrodams, starp citu, O. Freivalda zviedru valodā izdotās grāmatas „Internēto baltiešu traģēdija Zviedrijā 1945. — 1946. g." 20. lappusē un zviedru valodā izdotās prof. A. Švābes „Latvijas vēsture" 121. lappusē: „Pēc Serova pavēles bija no Latvijas jāizved 16.205 personas, bet vēlāk sastādītajā Sarkanā Krusta sarakstā reģistrēja 15.081 vārdu." Dažus teikumus tālāk: „Deportācijas skāra visas arodu grupas, reliģijas un tautības."

Saprotams, ka es 1941. gadā 8 gadu vecumā nesaskaitīju, ka „deportēti tieši 2000 žīdi" (manā rakstā — „apmēram 2000 žīdu") Mans avots ir Bruno Kalniņa mutiska liecība par tiem ziņojumiem, ko Latvijas Centrālā Padome vācu okupācijas laikā slepeni sūtīja sūtņiem V. Salnājam Stokholmā un A Bīlmanim Vašingtonā. Jāpieņem, ka tie glabājas sūtniecību archīvos. Skat. arī LE 1399 — 1401. lpp. Autors „s" apgalvo, ka deportēts neliels skaits žīdu. Kādi ir „s" avoti? LE. 698. lpp. lasāms: „Kādu mēnesi pēc okupācijas sāka darboties NKVD A. Novika vadībā. 1941. g. sākumā no NKVD izdalīja NKGB (Valsts drošības tautas komisariātu) ko vadīja no Maskavas komandētais S. Šustins." Autors „s" raksta: „Patiesībā viņš (t. i. Noviks) NKVD nekad nav vadījis." Un: „Pēc Latvijas iekļaušanas Pad. savienībā par iekšlietu tautas komisāru nāca Latgales krievs Noviks, bet Latkovska vietā Šus-

(Nobeigums 6. lpp.)

SANDRA LAZDIŅA

Sirds jaunajās gaitās

STĀSTS

(2. turpinājums)

Ja gribi, sauc to par brīnuma gaidīšanu. Bet tagad ar šīm sirds pārdēstīšanām, tas nebūs vairs iespējams, vari man ticēt. Jūs šīs pēdējās izdevības aizejošajai dzīvībai nedosit. Jums viss būs sagatavots sirds iegūšanai, lai to pārdēstītu citā ķermenī, un jūs nepacietīgi gaidīsit uz šo izdevību. Ja mirēja dzīvība kavēsies, jaukdama jūsu aplēses, jūs uztrauksities, jo arī jūs esat tikai cilvēki. Ja kavēšanās ieilgs, jums nebūs vairs pietiekami laika, un jūs ķersit lielā steigā sirdi, kas tikko beidza pukstēt. Arī pārdēstīšanu, kas zina, darīsit steigā un tā negūsit sekmes, izdzēšot arī otru dzīvību. Nē, Heine, es nemūžam nelikšu savu roku pie šīm operācijām! Chirurgiem, kas tās izdarīs, vajadzīgi pārdabīgi gara spēki un trula sirdsapziņa."

Heines, jaunais dakteris, ilgi pārdomāja tēva vārdus. Varēja būt, ka viņam daudz taisnības, bet...

„Tēv, iespējams, ka dažreiz tā varētu gadīties, kā tu pravieto! Bet tu piemirsti, ka viss tas tomēr notiktu kādas citas dzīvības glābšanai. Vai tā nav vairāk vērts nekā tie daži mākslīgi paildzinātie mirkļi mirējam? Nesaprotu, kā tu to ietilpini savos ētikas principos."

„Vienkārši, Heic! Kurš būs tas, kas nemaldīgi spēs atzīt, ka šī otra dzīvība uzturama tikai ar jaunu sirdi? Tu to zini tikpat labi kā es, ka sirds slimības visgrūtāk padodas aplēsēm. Krietns vairums ir to siržu, kas gadiem un gadiem ir vēl pukstējušas pēc tam, kad mēs savā prātā to īpašniekus jau bijām aprakuši kapā. Siržu dziedniecība pēdējā dekādē ir bagāta ar milzīgu progresu, un, manuprāt, šis pārdēstīšanas jaunsasniegums nemaz nebija vajadzīgs. Tas var kļūt par iemeslu neiedomājamiem sarežģījumiem citās plāksnēs. Piemini manus vārdus!"

„Kādiem citiem sarežģījumiem, tēv? Kā tad bija ar nieru pārdēstīšanu? Visādas komplikācijas un problēmas kavēja to sākumā kā visus jaunatklājumus. Tagad tā ir tikpat parasta kā citas operācijas."

„Nu, ar nierēm taču ir pavisam citādi. Kā tas var būt, ka tu, mediķis būdams, nesaredzi starpību? Ar nierēm tik pārmērīgi daudz neslimo kā ar sirdi, un pārdēstīšanas vajadzības arī negadās tik bieži. Bez tam cilvēkam ir divas nieres, bet dzīvot var arī ar vienu. Lai vienu pārdēstījamo nieri iegūtu, nevienam nav jāmirst. To labprātīgi atdod kāds tuvinieks, kas arī pēc tam turpina dzīvot. Bet sirds! Sirds slimnieku daudzums tālu pārsniedz ar citām kaitēm sirdzēju skaitu. Pašlaik vēl nav pat pārredzams, kādā masveidīgā siržu pārdēstīšanas ārprātā var nonākt pasaule. Nav arī šobrīd iedomājami, nedz uzminami mentālie sarežģījumi, kas varētu šai sakarā izraisīties. Par nierēm neviens cilvēks nedomā neko citu, kā tikai to, ka tās ir netīri organi cilvēka iekšienē, kaut arī nepieciešami. Bet sirds... Sirds kopš laiku sākuma tiek uzskatīta par pašas dzīvības simbolu. Teiksim, ka sirds ir svēta..."

„Tēv!" pavisam sašutis runātāju pārtrauca jaunais, „tu taču tagad nerunā kā mediķis, bet kā lauku sieva. Svēta!... Dzīvības simbols!..."

Nu vecais pacēla roku un savukārt pārtrauca dēlu:

„Labi! Es aizmirsīšu, ka tu mani pielīdzināji lauku sievai. Protams, es zinu, ka bez nierēm, aknām, plaušām un vēl daudz kā cita nevar dzīvot tāpat kā bez sirds. Tādēļ mēs, mediķi, tikpat labi arī tos organus varam uzskatīt par dzīvības simbolu. Bet nav jāaizmirst, ka pasaulē ir vairāk lauku sievu nekā mediķu, un jaunās operācijas būs jāizdara ar šo „lauku sievu", citiem vārdiem, parasto caurmēra cilvēku sirdīm, nevis ar mediķu. Tādēļ psīchologiskais moments šais lietās jāievēro. Un ne jau tikai lauku sievas tā jūt par sirdi, Heine! Arī intelektuāļi, arī mēs savreiz. Arī mēs, dakteri, savā ikdienas dzīvē runājam par cilvēkiem ar mīkstām sirdīm un cietsiržiem, arī dažādas citas jūtas savā valodā savienojam ar sirdi. Tādēļ sirds ir kļuvusi par personības izteicēju, par pašas dzīvības simbolu. Un tādēļ es saku: ārstēsim sirdis, bet neņemsim tās ārā un neliksim iekšā kā motorus mašīnās, vai, ja tu gribi, kā nieri cilvēkā."

∴

Kā jau Heincs savam tēvam sacīja, viņš nebija vieglprātīgs zēns bez atbildības sajūtas. Viņš lielā nopietnībā pārdomāja gudrā tēva nostāju un jutās spiests noliekt savu karsto galvu tēva tālredzīgā skata priekšā. Lieta tik tiešām varēja izvērsties tā, kā tēvs paredzēja.

Bet — viņš, Heincs Šēners, bija jauns. Jaunības drosme un ticība spējai pārvarēt visus šķēršļus un grūtības rāva viņu jaunā laikmeta jaunatklājumam līdz ar neatvairāmu spēku. Heincs veica dažas sekmīgas sirds pārstādīšanas, un viņš viss nu mutuļoja priekā un lepnumā. Siržu pārdēstīšana kļuva par viņa vienīgo interesi un dzīves mērķi.

Tad drīz vien nāca aicinājums spējīgajam chirurgam Šēneram doties darbā uz Ameriku. Tā bija bagāta zeme, kur viņa mākai atvērtos durvis līdz galam vaļā. Tur netrūks ļaužu, kam vajadzīgas jaunas sirdis, jo tā ir zeme, kur visvairāk ir slimo siržu. Tur arī netrūks bagātnieku, kas šo operāciju var atļauties. Amerika ir tā zeme, kur viņa augsti kvalificētā māka visvairāk lieti noderēs, kur ilgām studijām ziedotais laiks, sirdsdedze un pūles gūs vislielāko gandarījumu. Un Heincs gatavojās dzīvei aiz Atlantijas okeana.

Bet vecais Šēners, viņa tēvs, bija atkal klāt ar savu skepsi un brīdinājumu:

„Heinc, ja tu cikmecik esi patriots un siržu pārdēstīšanu uzskati par palīdzību cilvēcei, kādēļ tad negribi to sniegt pats savam vācu cilvēkam? Amerikā jaunais ceļš sirdslietās var novest pie neiedomājamas katastrofas. Par daudz tur ir ar sirdi slimo, par daudz miljonāru un par daudz gangsteru. Par krietnu samaksu tur tirgosies ar sirdīm kā ar jebkuru citu preci, un — tas nozīmēs slepkavošanu. Es paredzu, ka arī viens otrs dakteris neizturēs kārdinājumu par, teiksim, vienu miljonu ļaut nomirt kādam pacientam, kam nebūtu jāmirst. Man atliek tikai cerēt, ka tas nekad nebūsi tu."

Jā, tā jauno Šēneru brīdināja vecais. Bet jaunais, protams, aizbrauca. Cik tad vispār pasaulē ir to jauno, kas klausa veco brīdinājumiem?

∴

Tagad nu jaunais nervozēja savā Amerikas kabinetā, lauzīdams galvu par grūtu problēmu, un atcerējās tēva vārdus, jo kāda daļa no tiem sāka piepildīties.

(Turpinājums sekos)

Jānis Tanks

ES PASTA VĪRU NEGAIDU

Es pasta vīru vairs negaidu
pie savām namdurvīm.
Viņš visus gadus man pienesis
tikai bēdu vēstis vien:
Tad māte mirusi,
atstāta un badā,
kolchozā
un brālis nekad nepārnāks
no Sibirijas,
bet māsu Latvijā,
ar sešiem bērniem
un sadauzītu miesu,
ir atstājis krievs.
Tad atkal draugu Amerikā
pārsteigusi trieka,
bet tālo gadu skolas biedrs
Austrālijā kļuvis traks.
Filatelisti
jau daudzreiz apskauduši mani
par vēstulēm no pieciem kontinentiem:
Kas tā par bagātīgu pasta marku ražu,
tu — laimīgais!

Ņemiet, ņemiet visas aploksnes
un vēstules arī,
ņemiet vien,
bet smagumu atstājiet man.

Es pasta vīru vairs negaidu.

Krāsaina mūža jubileja

LATVIJAS MĀKSLAS AKADĒMIJAS PROREKTORA ZIEDOŅA LANDAVA 80 MŪŽA GADI

Istadē, Zviedrijā, 20. maijā uz 80 mūža gadiem atskatās viens no neatkarīgās Latvijas redzamākajiem izglītības darbiniekiem — profesors, astronoms, mākslas akadēmijas prorektors un ģimnazijas direktors Ziedonis Landavs.

Jubilārs dzimis pārtikušā dzirnavnieka ģimenē un beidzis Aleksandra ģimnaziju Rīgā, tad devās uz Tērbatu, kur studēja matēmatikas fakultātes astronomijas nodaļā, bet vēlāk pārcēlās uz Maskavu. Studiju laikā Z. Landavs bija Krievijas ministru prezidenta kņaza Potjomkina dēlu audzinātājs. Kad gavilnieks bija paturēts universitātē zinātniskajam darbam pie astronomijas katedras, izcēlās pirmais pasaules karš, un viņš kļuva par vienu no pirmajiem latviešu lidotāju virsniekiem, vadīdams hidroplānus vispirms Somijā, pēc tam Melnajā jūrā.

Demobilizējies no armijas, Z. Landavs atgriezās dzimtenē un kļuva par Latvijas kultūras veicināšanas biedrības skolu vadītāju Rīgā. Sākumā tā bija pamatskola un ģimnazija, vēlāk tikai vakara ģimnazija pieaugušajiem, kuŗu tautā dēvēja par Landava ģimnaziju. Tajā izglītību ieguva daudzi vēlāk ievērojami Latvijas darbinieki, kuŗu izglītošanos bija aizkavējis kaŗš, bet pirmajos pēckaŗa gados vispārējās dzīves grūtības, kādas tolaik pastāvēja Latvijā. Arī šo rindiņu autors strādājis Landava ģimnazijā par skolotāju, biezi esot gados jaunākam par saviem audzēkņiem. Šai ģimnazijā vienmēr valdīja veselīgs nacionāls gars.

Līdztekus darbam ģimnazijā Z. Landavs sāka strādāt par docentu Latvijas mākslas akadēmijā, mācot techniskos priekšmetus tēlniekiem un citiem, kā arī perspektīvas un ēnu teoriju gleznotājiem. Trīsdesmito gadu sākumā akadēmija jubilāru ievēlēja par prorektoru, un viņš šo amatu veica līdz Latvijas atstāšanai, izņemot komūnistu okupācijas gadu.

Piedevām Z. Landavs bija žurnāla „Latvijas skola" redaktors, Izglītības kameras loceklis, Rīgas latviešu biedrības zinātņu komisijas loceklis un Latvijas delegāts Tautu savienības starptautiskajā izglītības komisijā, piedaloties virknē konferenču un pāris reižu ieņemot vietu arī to vadītāju krēslā. Latvijas laikrakstiem viņš bija pazīstams ārzemju korespondents. Retam latviešu izglītības darbiniekam ir tik plaši sakari un plaša pazīšanās Eiropā kā Ziedonim Landavam.

Ziedonis Landavs

Taču jubilārs nav sauss pedants un dogmātiķis, kas ierāvies savā iekšējā pasaulē un nesaprot jaunatni. Viņa sirds vienmēr piederējusi ne vien jaunatnei, bet arī sportam. Z. Landavs aktīvi darbojās Rīgas tenisa klubā, bija Latvijas tenisa savienības priekšsēdis un bieži redzams tenisa laukumos arī kā spēlētājs. Pat vairāk: Kad īsi pirms otra pasaules kaŗa Sanmoricā, Šveicē, notika labdarības sacīkste ledushokejā starp Šveices un citu valstu sporta žurnālistiem, prorektors Z. Landavs, Latvijai cita pārstāvja neesot, vilka kājās slidas un, jau 50 gadu vecumu sasniedzis, piedalījās šai straujajā spēlē.

Trimdas gados gavilnieks Eslingenā darbojās gan izglītības, gan mākslas laukā, bet algoto darbu strādāja Luterāņu pasaules federācijā Frankfurtē. Piecdesmito gadu sākumā viņš pārcēlās uz dzīvi Dienvidzviedrijā. Kaut jau pavecs gados, viņš ātri apguva zviedru valodu, visu laiku piedaloties latviešu sabiedriskajā dzīvē un nacionālajā darbā. Tagad viņš saņem pensiju no baznīcas, bet ik otru svētdienu joprojām ierodas Dānijā, kuŗas galvaspilsētā jau 17. gadu vada DV nodaļas uzturēto svētdienas skolu, starplaikā daudz ceļodams pa Eiropu, lasot populārus un zinātniskus referātus gan latviešiem, gan cittautu sabiedrībai.

Ļoti krāšņajā mūžā jubilāram ir vēl divas citas lielas mīlestības — dzīvesbiedre Milda (dzimusi Dzintara), ar kuŗu vēl šogad svinēs zelta kāzas, un studentu korporācija Lettonia, kuŗas zaļi-zili-zelta krāsām viņš uzticīgs kopš „fukša" un seniora dienām.

Laika trūkuma dēļ Z. Landavs nav spējis sarakstīt biezus zinātniskus sējumus, kaut materiālu tādiem netrūktu, bet viņa mūža darbu skaisti izteic tā dibinātās un vadītās Latvijas kultūras veicināšanas biedrības ģimnazijas nosaukums. Ar neskaitāmiem populārzinātniskiem rakstiem un lekcijām viņš nemitīgi veicinājis kultūras izpratni latviešu tautā, bet savu audzēkņu sirdīs (še vēl jāpieskaita Rīgas pilsētas 2. ģimnazija un citas skolas) viņš iemantojis tādu mīlestību un cieņu, kāda lemta tikai Dieva svētītiem audzinātājiem. Kāda gan nozīme še vēl būtu uzskaitīt viņa militārās un civilās goda zīmes, Latvijas un ārzemju ordeņus? Tā vietā lai ar Tālavas taurētāja vārdiem par Ziedoni Landavu teicam: „Mans zelts ir mana tauta, mans gods ir viņas gods!"

Esi sveicināts, lielais izglītības olimpieti! Pārdzīvo savus jaunos draugus, kas Tavā 80. mūža gadā Tev galvā liek lauru vainagu!

Elmārs Caune

Izdevusies baptistu dziesmu diena

Šķiet neticami, bet Grand Rapidos mēneša laikā notikuši trīs izcili koncerti, visi ar slavējamu dziesmu izlasi: 12. aprīlī koncertēja Klīvlendas apvienotās draudzes koris, 27. aprīlī notika latviešu baptistu dziesmu diena, bet 11. maijā dziesmas skandināja vietējais latviešu koris, kuŗu vada diriģents R. Zuika. Pirmajā koncertā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, bija nepārasti daudz klausītāju, bet otrā, dabīgi, vēl krietni vairāk.

Pievēršoties tieši latviešu baptistu draudžu koŗu jau 20. gadskārtējai dziesmu dienai, kuŗa risinājās 27. aprīļa pēcpusdienā Veltija ielas baptistu dievnamā, jāsaka, ka iecere par šo drosmīgo pasākumu īstenojās ar uzviju. Pirmkārt, jāievēro, ka vietējā latviešu baptistu kopa ir samērā maza, bet veicamie lielie attālumi, lai dziedātāji sabrauktu Grand Rapidos, radīja zināmas bažas par sarīkojuma izdošanos. Taču tās izgaisa, kad sāka ierasties dziedātāji no Bostonas, Ņujorkas, Filadelfijas, Bukskauntijas un Toronto, nemaz nerunājot par ASV vidieni. To kopskaits bija ap 100, kā iepriekš paredzēts un kalkulēts.

Pēc kopmēģinājuma iepriekšējā dienā, apvienotais koris 27. aprīlī amerikāņu baptistu draudzes dievnamā vairāk nekā 300 klausītājiem apliecināja savu skanīgo varējumu un māku. Dziesmu dienu atklāja māc. A. Stefenbergs no Čikagas, norādot, ka latviešu dziesma Amerikā skanējusi no krasta līdz krastam, sasniedzot kulmināciju plašajos dziesmu svētkos, un ka latvieši vienmēr dziedājuši Dievam par godu un slavu, būdami vienoti savās ilgās un centienos. Sekoja kopdziesma „Teici to Kungu, to godības ķēniņu svētu".

(Nobeigums 6. lpp.)

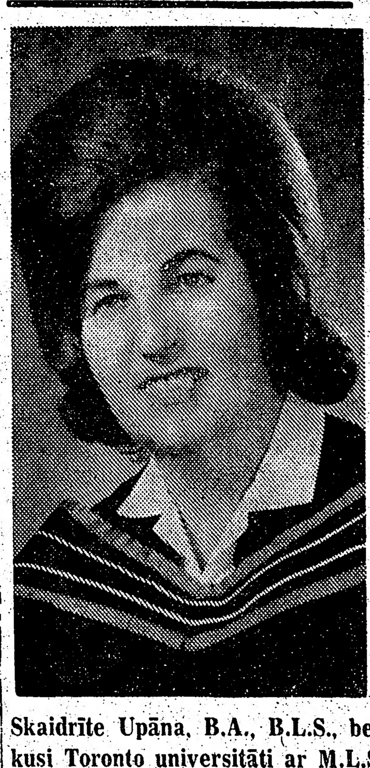

Skaidrīte Upāna, B.A., B.L.S., beigusi Toronto universitāti ar M.L.S. (Master of Library Science) gradu. Viņa ir studenšu korporācijas Varavīksne locekle.

Iesūtāmi darbi Jaunsudrabiņa balvai

Jāņa Jaunsudrabiņa prozas balvas fonds katru otru gadu piešķiŗ balvu 500 dol. apmērā par darbu — grāmatu vai manuskriptu, kas latviešu daiļprozā ienes būtiski jaunas vērtības, paliekot augstas mākslinieciskas kvalitātes robežās. Fonda valde, kuŗā darbojas Dr. A. Karps, J. Klīdzējs, M. Štauvers un Dr. P. Vasariņš, grāmatu vērtēšanu uzticējusi lietpratējiem, kas pārstāv dažādas ievirzes un paaudzes. Līdzšinējās balvas piešķirtas Ilzei Šķipsnai (1963. g.), M. Kovaļevskai (1965.), Andrejam Irbem (1967). Balva domāta jauno autoru atbalstam, un fonda statūti paredz iespējamības robežās priekšroku dot autoriem, kuŗiem publicētas ne vairāk par divām daiļprozas grāmatām. Galvenā mēraukla grāmatu vērtēšanai tomēr ir to literārā kvalitāte.

Nākošo balvu piešķirs šāgada rudenī. Fonda valde aicina iesūtīt grāmatas vai manuskriptus divos eksemplāros līdz 15. jūnijam.

Pagājušajā gadā fonds sagatavojis Jāņa Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju" jaunizdevumu ar Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda laureāta Eduarda Dzeņa ilustrācijām. Fonda valde pateicas daudzajiem literātūras draugiem, kas pasūtinājuši šo grāmatu un ziedojuši turpmākajām balvām. „Piemini Latviju" ir dzimtenes tēlojums un ticības apliecinājums, kam būtu jāatrodas katra latvieša vērtīgāko grāmatu krājumā.

Grāmatas vai manuskripti vērtēšanai, kā arī ziedojumi un pasūtinājumi J. Jaunsudrabiņa grāmatai „Piemini Latviju" adresējami fonda kasierim Dr. P. Vasariņam, 140 Marguerite Lane, Burlington, Ont., Canada.

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(Nobeigums)

Biedrības pārstāvis ar Māŗa atbildi bija ļoti mierā.

— Tā es priekšniekam arī pateikšu: sakarā ar piederīgo vēlēšanos no runas teikšanas atturējos. Un jums ir taisnība: uzmodināt viņu vairs neuzmodinās. Tāpat jautājums: vai no tā kādam būtu labums? Kas viņai no dzīves vairs bija palicis? Trīs vīrus pārdzīvojusi, divus dēlus izaudzinājusi — un tomēr vientuļa. Nē, nē, nepārprotiet — tas nav pārmetums. Tāda ir dzīve. Man pašam bērni lieli un precējušies, bet kas man no tā tiek?

— Ne viņa mūs audzinājusi, ne mēs viņai dēli, — Māris teica. — Tā radniecība mums sanāk tieši tā, kā saka: no baltās ķēves trešā augumā.

— Zinu, zinu, — biedrības vīrs piekrita. — Tāpēc arī apbrīnoju jūsu uzupurēšanos . . . Tādā putenī . . . Un ja vēl bijusi kāda drošība, ka viņa jums to māju norakstījusi . . .

Šai brīdī auto iegriezās kapsētā. Runātājs apklusa un ziņkāri sāka vērot apkārtni. Sniegs bija kapu starpā robežas izdzēsis, un tikai vietumis pacēlās kādas piemiņas zīmes marmora vai granīta galotne. Braucamais ceļš tomēr bija attīrīts, un bērinieku automobiļi pa to slīdēja netraucēti. Pie kapsētas pārvaldes ēkas tie apstājās, un apbedīšanas biroja ierēdnis iegāja nodot un saņemt attiecīgos dokumentus.

— Jā, tā viņš ir, — biedrības pārstāvis atsāka valodu. — Gribi vai negribi, te visi vienādi. Jūs viņus, droši vien, nepazināt, bet mēs viņu kapiem nupat aizbraucām garām — Zāģerim un Spruksstam. Abi draugi, abi makšķernieki, un abi tikai to vien: kuŗš izvilks lielāko maskiju. Kamēr kādu dienu izvilka pašus. Noslīkuši. Tā arī abus apglabāja blakus, lai gan Sprukssts togad bija izvilcis lielāko — turpat deviņpadsmit mārciņu. Vai jūs arī makšķerējat?

Iekām kāds no brāļiem paguva atbildēt, ierēdnis bija atgriezies, un automobiļi sāka slīdēt tālāk. Drīz viņi bija pie izmestā kapa, un sākās Ilgas pēdējais ceļš.

X

Naudas sainīši krājās glītās kaudzītēs. Sākumā Māris ik kaudzītē lika pa pieci simti dolaru, bet galds bija par mazu, un telpas taupīšanas labā viņš summu dubultoja. Trīsdesmit piektā kaudzīte netika pilna — tajā bija tikai seši simti dolaru.

— Dži mai! — Māris godbijīgi atkāpās no galda; viņš nevarēja atraut skatiena no naudas sainīšiem. — Tā nu reiz ir pratusi taisīt rubuli!

— Nejūsmo, bet sāk dalīt, — Kārlis kļuva nepacietīgs. — Manu daļu liec koferī, savējo — kur gribi.

Māris iesāņus paskatījās brālī. Tas sēdēja saknupis, asiņaino kabatas lakatu kreisajai acij piespiedis, bet ar labo neuzticīgi sekoja katrai Māŗa kustībai. Ne vārda neatbildējis, Māris atskaitīja septiņpadsmit sainīšu un sasvieda tos brāļa koferī. Nepilno sainīti viņš pāršķīra uz pusēm un sešus piecdesmitniekus tāpat vaļējus pasniedza Kārlim.

— Bāz kabatā, — viņš teica. — Un tagad?

— Tagad? — Kārlis piecēlās kājās. — Tagad tu savu naudu liec, kur gribi, bet mani aizved uz slimnīcu.

— Vai tu savējo ņemsi slimnīcā līdz?

— Nē. Bet stacijā ir bagāžas glabātuves.

— Es tavā vietā labāk atstātu tepat. Nevar zināt, cik tev ilgi slimnīcā būs jāpaliek.

— Tu domā, es ir aptaurēts? Es sēdēs slimnīcā, bet tu te nāks un ies kā pa pļavu!

Māris paraustīja plecus; galu galā — tā vairs nebija viņa darīšana. Bet kur likt paša daļu. Ņemt līdz? Tādu lielu naudu apkārt vazāt nebija jēgas. Skatiens apstājās pie paša gatavotās atvilktnes, kur nauda bija glabājusies līdz šim. Pareizi! Kāda vaina šai vietai? Kārlis bez viņa ziņas te klāt netiks, bet citiem te nākšanas nebija. Viņš paņēma rokās vairākus naudas sainīšus un piegāja pie atvilktnes. Pirms likt naudu atvilktnē, viņš to ērtības labā pavilka mazliet uz āru. Atvilktnes dibenā tas pamanīja aploksni. Viņš pasniedzās un paņēma atradumu rokā. Uz aploksnes ar Ilgas roku bija uzrakstīts: MANS TESTAMENTS.

Kārlis brāļa neparastās kustības bija ievērojis.

— Kas tur ir? Vēl?

— Jā, vēl, — Māris mēdījās. — Testaments, muļķi!

— Testaments? — Kārlis atdzīvojās. — Testaments, tu saki? Tad jau tu, brālīt, dabūsi visu kraut manā tašā. Neaizmirsti, ka es ir vienmēr bijis viņas mīļākais dēls. Rādi šurp!

Māris bija aploksni atplēsis un, izņēmis no tās vairākas cieši pierakstītas lapas, mēģināja lasīt. Testaments bija angliski, un sarežģīto juridisko valodu Māris pilnībā nesaprata. Viņš nepacietīgi pamāja ar roku, lai Kārlis cieš klusu.

Bet Kārlis nebija tik viegli apklusināms.

— Ja tavs neprot, dod man, — viņš piecēlās un, nostājies aiz brāļa, skatījās tam pār pleçu. No asiņainā kabatas lakata, ko tas visu laiku spieda pie ievainotās acs, kāds tumšs piliens uzpilēja uz Māŗa pleca. Kārlis to redzēja un ar brīvo roku mēģināja noslaucīt. Māris atskatījās un notikušo saprata.

— Sivēns! — viņš atrāvās nostāk. — Dod man, dod man — tu tas pratējs?! Ja tik gudrs biji, būtu jau pirmāk izlasījis. Būtu atkritusi visa skaitīšana.

Kaut nepilnīgi, Māris tomēr daudzmaz bija sapratis testamenta saturu.

Kārlis viņa piezīmi, turpretim, pārtrauca.

— Skaidrs, viss ir man.

— Tev! Svilpo, Kārlīt! Tev! He! Te — lasi pats. Un es labāk pa to laiku visu salikšu vietā atpakaļ.

Kārlis sāka burtot uzrakstīto. Daudzas vietas viņš nesaprata, bet galveno uztvēra. Un galvenais bija tas, ka testaments izgatavots trīs kopijās, no kuŗām viena glabājas pie kāda Toronto notāra, otra pie Bruņa Leides, bet trešā šeit uz vietas. Un ka visu mantu viņa atstāj Aivara Avota stipendijas dibināšanai.

Kārlis pārtrauca lasīt.

— Kaza. Tas nozīmē, ka mēs pie šīs mājas netiksim.

— Netiksim arī pie naudas. Lasi vien tālāk.

— Kas ir mans, tas ir mans! — Kārlis lepni teica, bet, pāris teikumu palasījis, sašutumā uzsita dūri uz galda.

— Maita! Tu paskaties, ko tā savās smadzenēs izperinājusi!

Ilga testamentā bija minējusi summu, kāda tai noglabāta slepenajā atvilktnē mājā, ka katru pārmaiņu šai summā viņa atzīmējot atvilktnē glabātajā testamenta norakstā, ka par atvilktnes eksistenci zinot vienīgi Māris Krape.

Kārlis paskatījās testamenta beidzamajā lappusē ierakstītajos skaitļos. Pareizi. Ar Ilgas roku tur bija izdarīts pēdējais labojums: $34.600.

— Padod rakstīkli, — Kārlis teica. To mēs pārlabosim uz skaidru nulli.

— Mēs nekā nelabosim, — Māris nekustējās. — Mēs atliksim atpakaļ pēdējo centu. Labi vēl, ka viņa nav izņēmusi vairāk un aizmirsusi atzīmēt.

— Vai tavs domā, ka es ir slims, ka visu naudu dos priekš niekiem? — Kārlis teica. — Kam mums kas jārāda? Šī te lupata? Tas ir raz — raz, un testamentes vairs nav.

— Neaizmirsti, pie kā glabājas noraksts. Pie Leides. Tu teiksi, ka Bruni nepazīsti? Tam tu domā iestāstīt, ka šeit nekā neesi atradis? No, sir. Tu tantiņu vari lamāt pēc visām notīm, bet dumja viņa nebija. Viņa visu gribēja atdot Aivaram Avotam — un atdeva. Un tu vari iepūst.

— Aivars Avots ir beigts.

— Tāpēc jau tā stipendija. Tagad viņš vairs nebūs beigts. Padomā: Aivara Avota stipendija!

— Ar Turtuliņa un Griezes naudu! Patiesībā — ar mūsu naudu.

Māris neatbildēja, bet sāka pārvietot naudas sainīšus slepenajā atvilktnē. Pēdējo viņš tur novietoja aploksni ar testamentu.

Pirms atvilktnes aizvēršanas viņš atcerējās:

— Dod tos trīs simtus. Liks tos arī atpakaļ.

Kārlis vilcinādamies izvilka naudu no kabatas un uzsvieda uz galda.

— Tā, — Māris teica, kad viss bija nokārtots. — Tagad ies augšā un zvanīs pēc takša, lai tiekam uz slimnīcu.

Kārlis negribīgi sekoja brālim. Kāpņu galā viņš vēlreiz atskatījās. Lejā viss izskatījās pēc postažas. Uz grīdas mētājās sasistās pudeles lauskas, stūrī zvilnēja kamīna kruķis, galda sega netīrā murskulī gulēja dīvāna galā. Vietumis bija redzami tumši sarkani traipi.

— Ko mēs slimnīcā teiks? — Kārlis atrāva skatienu no pagraba telpas. — Ka kāvušies? Manam kauns . . . Teiks, ka es ir kritis un sadūries...

Par Ilgas nāvi Birņi un Leides uzzināja pēc atgriešanās no Banfas. Leide pastāstīja par testamentu.

— Tu man par to nekad nekā neteici, — Ulža balsī bija viegls pārmetums.

— Uzticības lieta. Viņa negribēja, ka par to runā.

Brīdi padomājis, Brunis turpināja:

— Atceries, ka mēs viņu kādreiz salīdzinājām ar Pandoras lādi. Vienmēr nāca ārā visādas nešķīstības. Bet galā iznāca tieši kā tai teikā: cerība tomēr paliek.

— Tu domā — tā stipendija? — Monika jautāja.

Brunis piekrizdams pamāja ar galvu.

Zelta atslēgas atradējs

PRĀVESTAM ALFRĒDAM SKRODELIM 75 MŪŽA GADI

Ir mācītāji, kuŗu vārdus pēdējā laikā dzirdam samērā reti, bet kuŗu darbus pirms gadu desmitiem tālu daudzināja. Viens no šādiem mācītājiem ir prāvests Alfrēds Skrodelis Hamiltonā, kuŗam 22. maijā piepildīsies 75 mūža gadi.

Mūsu neatkarīgās, brīvās Latvijas valsts pirmajos pastāvēšanas gados Alfrēds Skrodelis bija viens no visredzamākajiem un iecienītākajiem sprediķotājiem mūsu dzimtenes, it īpaši Vidzemes dievnamos. Kur viņš ieradās, tur baznīcas bija pārpildītas, ne vien ar parastajiem baznīcēniem, bet arī jaunatni. Mācītājs A. Skrodelis bija atradis zelta atslēgu uz cilvēku sirdīm. Viņš sprediķoja vienkāršā, katram saprotamā un iegaumējamā veidā. Viņa svētrunas parasti bija bagātas ar piemēriem no literātūras un dzīves. Šāds sprediķošanas veids patika klausītājiem, tas modināja ticību ne vien Dievam, bet modināja ticību arī tam, ka katrā cilvēkā Dievs ielicis kaut ko daiļu un labu, tādēļ nevajaga zaudēt ticību arī — cilvēkam. Protams, šādas svētrunas gatavojot, vajadzēja ziedot daudz laika, daudz pūļu.

Savam darbam prāv. A. Skrodelis vienmēr piegājis ar lielu rūpību un pienākuma apziņu. Viņš allaž rūpīgi uzrakstījis, labojis un papildinājis ne vien savas svētrunas, bet arī visas citas runas — gan kristībām un kāzām, gan mirušo Dieva mierā aizvadīšanai. Tā radušās īpatas meditāciju un svētrunu grāmatas, kuŗas prāv. A. Skrodelis publicēja Latvijā un kuŗas daudz lasīja.

Ar rakstītā vārda palīdzību prāv. A. Skrodelis centies sludināt Kristus evaņģeliju arī žurnālos un dienas presē, piemēram, laikrakstā „Latvis". Nevairoties pieskarties arī sociālās dzīves problēmām un samzeglojumiem, viņš dažkārt nokļuva arī nepatikšanās un iemantoja pretiniekus. Atceros, ka reiz — Jurģu dienā — viņš bija publicējis kādu svētrunu, salīdzinādams kalpu ļaudis, kas maina dzīves un darba vietu, ar gājputniem, norādot, ka saimnieku, darba devēju, pienākums ir kalpu nastu atvieglināt. Kaut kas šai svētrunā nepatika A. Skrodeļa paša Mazsalacas draudzes saimniekiem, un daži no tiem sāka raudzīties uz mācītāju ar aizdomām: vai tikai viņš nav sociālists, komūnists? Tagad mūsu zemes okupanti palaikam vaino prāv. A. Skrodeli par naidīgu izturēšanos pret strādniekiem... O tempora, o mores! Ak laiki, ak tikumi!

Strādājot Mazsalacas draudzē, prāv. A. Skrodelis ieviesa arī dažādus jauninājumus, kas rada atbalsi arī citās draudzēs. Mazsalacas draudzē vispirms tika svinēta tā saucamā Mātes diena. Še meklējams sākums svecīšu dievkalpojumiem Mirušo piemiņas dienā, arī svētvakara dievkalpojumiem, klusiem lūgšanas brīžiem darbdienās atvērtā dievnamā.

Kā karavīrs A. Skrodelis Latvijas neatkarības cīņu laikā bija pretojies varai, kuŗa mūsu topošajai valstij uzglūnēja no austrumiem. Tādēļ, sarkanarmijai otra pasaules kaŗa beigu posmā okupējot mūsu dzimteni, prāv. A. Skrodelis devās uz Rietumiem, uz Vāciju. Tālākizceļošanas sākumā archibīskaps T. Grīnbergs viņu kā savu pārstāvi sūtīja uz Kanādu, kur veidojās latviešu ieceļotāju draudzes. Svešums radīja daudzas jaunas, nepazītas un neparastas problēmas, kuŗas nebija atrisināmas tikai ar labu gribu un nākotnes iecerēm. Citiem mācītājiem vietas gādājot, prāv. A. Skrodelis beidzot pats palika bez savas draudzes, pamazām aiziedams no aktīva darba, arvien vairāk sadraudzēdamies ar grāmatām un puķēm, kuŗas tik bagātīgi aug viņa plašajā dārzā.

Bet laiks nav mazinājis cieņu pret šo Kristus evaņģelija sludinātāju, kas ar apbrīnojamu enerģiju, mērķtiecību un pienākuma apziņu daudzus gadus kalpojis savam Kungam, kā to, amatā stājoties, solījis. Kopā ar citiem prāvesta Alfrēda Skrodeļa cienītājiem vēlu viņam Dieva svētītu un saulainu mūža novakaru.

A. L.

LŪGUMS MŪSU LASĪTĀJIEM TORONTO

Tā kā Toronto pilsēta ar 1. maiju iedalīta jaunos pasta iecirkņos, mainot līdzšinējos iecirkņu numurus (skaitļus aiz pilsētas vārda), laipni lūdzam visus mūsu laikraksta abonentus Toronto paziņot jaunos pasta iecirkņu numurus, rakstot mūsu birojam: Latvija Amerikā ekspedīcijai, 491 College St., Toronto 174, Ont. Ievērojot pasta nekārtīgo un gauso darbību, jārēķinās, ka laikraksta piegāde vēl vairāk kavēsies, ja abonentu adresē nebūs minētie jaunie pasta iecirkņu numuri.

Redakcija

No Toronto latviešu kreditsabiedrības 22 dibinātāju grupas 10 gadu jubilejas sarīkojumā bija ieradušies arī (no kreisās) J. Kreilis, K. Bencons, A. Putniņš, A. Kristapsons, P. Rasiņš un A. Rāviņš.

Foto: J. Liģers

No nulles līdz diviem miljoniem

(Pārreesums no 1. lpp.)

tījuši Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā Dr. A. Spekke, Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons, Latviešu kreditsabiedrība Melburnā, Austrālijā, vairākas latviešu kreditsabiedrības ASV un Kanādā, kā arī latviešu organizācijas, draudzes un atsevišķi tautieši. Vairāki jau agrāk saņemtie rakstveida apsveikumi bija pievienoti sarīkojuma programmai.

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanādā pr-sēdis P. Rasiņš pasniedza mākslinieciski darinātu albumu ar sakārtotiem fotouzņēmumiem kopš kreditsabiedrības dibināšanas. Mākslinieciski darinātu viesu grāmatu pasniedza Latviešu kreditsabiedrību apvienības pārstāvis. Iespaidīga bija „krustbērnu" — TLB sestdienas skolas pateicība un velte kreditsabiedrībai kā lielākajam skolas atbalstītājam un „krusttēvam": mākslinieka Ērika Dzeņa gatavoto un skolai šai vajadzībai dāvinātu pieclatnieka lielu izmēru atveidu nesa skolas mazie audzēkņi Uga Dzenis un Gundega Ozoliņa, kuŗiem ar īstu „dzimšanas dienas" kliņģeri sekoja skolas pārzine A. Martinsone.

Koncerta daļā H. Pavasara, J. Norviļa un I. Saksa komponētās dziesmas un tautas dziesmu sabalsojumus dziedāja vīru koris Viesturs diriģenta J. Baruša vadībā.

Kreditsabiedrības 10 gadu darbības atceres sarīkojuma saviesīgā daļa risinājās Latviešu nama visās trīs zālēs, kur čaklās nama dāmas bija iekārtojušas latvisko ēdienu un cepumu bufetes.

Sarīkojuma laikā notika arī izloze, kuŗā laimīgo ieejas karšu numuri izrādījās 4735 (25 dol.), 4486 (20 dol.) un 3277 (10 dol.). Šo karšu īpašnieki savus laimestus var saņemt kreditsabiedrības birojā. Viesu vidū bija laimīgās ieejas kartes Nr. 1986 īpašniece Zenta Reichmane, kuŗa saņēma $15, un Erna Baruša, kuŗa pret savu ieejas karti Nr. 4968 saņema 5 dol.

R. N.

Ausim kājas lielajiem jaunatnes svētkiem!

Pavasaŗa ziedi, pirmo lapu plaukums un zāles spirgtais zaļums ir pirmie vēstneši, ka atkal tuvojas krāšņā vasara. Reizē ar to pamazām sākas arī dažādu izbraukumu un ekskursiju laiks. Bet ne tikai daba, arī cilvēki, it īpaši bērni it kā atdzīvojas rosmei un savvaļas priekam.

Pagājušajā gadā Kanadas DV valdes un Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanādā kopīgi rīkotajos jaunatnes un sporta svētkos Sidrabenē bērni varēja „mērīt spēkus" ne tikai sporta nodarbībās, bet arī zīmējot un veidojot pēc savas iztēles un patikas. Diemžēl, mazajiem māksliniekiem radīšanas darbs bija jābeidz tieši „viskarstākās" sajūsmas brīdī, jo pulkstenis jau rādīja pavēlu pēcpusdienu. Taču, apskatot darbus tuvāk, žūrijas komisija daudzus atzina par izstādāmiem un godalgojamiem.

Bērnu interese un griba darboties pērn izrādījās tik liela, ka arī šogad jaunatnes un sporta svētku rīcības komiteja nolēmusi radīt „atjaunotās mākslas darbnīcu" ar daudz jaunān, nebijušām idejām. Šogad darbnīcu atvērs pēc dievkalpojuma, lai mazajiem dotu iespēju ne tikai izmēģināt roku un apliecināt savu talantu mākslā, bet piedalīties arī vieglatlētikas sacensībās. Viss tas notiks svētdien, 8. jūnijā, plkst. 10.30 rītā, bet māc. Ā. Čopa vadītais dievkalpojums Sidrabenes brīvdabas baznīcā sāksies pusstundu iepriekš.

Bērniem ieteicams paņemt līdz lielo brāļu vai tēvu vecos kreklus, kuŗus pārvilkt svētdienas drānām, jo citādi var gadīties, ka kāds krāsas pikucis uzkrīt tur, kur tas vismazāk vēlams. Bērni, kuŗi pērngad strādāja šai darbnīcā, atcerēsies, ka bija liels pieprasījums pēc „būvmateriāliem" resp. tukšām kārbām visos lielumos. Tādēļ jau tagad ieteicams par šo faktu padomāt, nemest nekā prom, bet nolikt sānis, lai 8. jūnijā ņemtu līdz uz Sidrabeni. Bagātīgi būs gādāts par atspirdzinājumiem un nodarbībām.

Šis ir nodarbības, kuŗās bērni var parādīt savu izdomu, spēju sekot norādījumiem, prasmi sastrādāties ar citiem, palīdzot viens otram, kā arī priecāties ne tikai par savu, bet arī kaimiņu veikumu. Pats galvenais tomēr ir, ka katrs savu ražojumu var ņemt līdz uz mājām.

Lai sauklis būtu: Būs arī dažādas sacensības un izpriecas, kuŗās dabā „pagurušie" varēs izklaidēties, tādēļ ausim kājas vasarai — DV, LNJAK un LSAK kopīgi rīkotajiem jaunatnes un sporta svētkiem Sidabenē 7. un 8. jūnijā!

T. K.

TORONTO ZIŅAS

● DV Toronto nodaļas valdes sēdē pr-ža I. Zamlovska vadībā 9. maijā galvenokārt apsprieda turpmākās darbības jautājumus. Informācijas nozares vadītājs V. Cinis un aprūpes nozares vadītājs K. Beizaks, ziņojot par veiktajiem priekšdarbiem 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcijai, norādīja, ka maija beigās visiem apzinātajiem tautiešiem Toronto un apkārtnē izsūtīs aicinājumus atvēlēt savu artavu, piesūtot devumu līdz 1. jūlijam. Laikā no 24. — 30. jūnijam notiekošās etnisko grupu nedēļas rīcības komitejā izraudzīja vanadžu kopas pr-ci R. Zamlovsku, kuŗa arī ziņoja, ka, lai veicinātu latviešu sieviešu iesaistīšanos vanadžu darbā, vanadžu kopas vadībā domāts kooptēt īpašu amatpersonu dāmu ieinteresēšanai DV organizācijas darbā. Vanadzes arī rūpēsies par DV saimes jauniešu apsveikšanu iesvētībās. O. Zvirgzdgrauds informēja par turpmākajiem sarīkojumiem. Augustā notiks nodaļas gadskārtējās šaušanas sacīkstes Bērzainē ar sekojošu balli, 26. septembrī biedru vakars, bet 1. novembrī nodaļa atzīmēs 19 gadu pastāvēšanu, apvienojot to ar cīnītāju daudzinājumu. Vienojās lūgt Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komiteju ieplānot DV namā tā telpu lielumam piemērotu sarīkojumu vai kādu skati, lai dziesmu svētku apmeklētāji varētu iepazīties arī ar DV namu un tā pasākumiem. O. Kļavenieks savukārt informēja par gūtajiem iespaidiem ASV DV delegātu sapulcē Kalamazū. Sēdes dalībnieki bija ieskatos, ka arī nodaļa varētu financēt kāda jaunieša piedalīšanos latviešu valodas kursos Rietummičigenas universitātē, tikai tam jābūt piederīgam pie DV saimes, tāpat nolēma arī šogad atbalstīt mazturīgu ģimeņu bērnu piedalīšanos vasaras nometnēs, ja tie ir DV ģimeņu bērni. Biedrziņa ierosinājumā vienojās mirušo biedru kapu kopas apgādāt ar vienveidīgu DV kapu zīmi, iepriekš sazinoties ar mirušo piederīgajiem un kapu pārvaldi. Nodaļas darbības laikā miruši 24 biedri, kuŗu lielākā daļa guldīta Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā, pa vienam Kornvailē un Jaunskotijā, bet daži pārpelnoti.

● Pie DV nodaļas veidojamā makšķernieku sekcijā jau pieteikušies 23 nodaļas biedri, — informē šīs sekcijas organizētājs un nodaļas valdes sekretārs J. Treijs. Sekcijā darbosies vienīgi nodaļas biedri, īpašas valdes tai nebūs. Sekciju vadīs J. Treijs, bet atsevišķās nozares A. Kvēps, K. Deklavs, R. Puriņš un E. Helds. Jau tuvākajās nedēļās iecerēti makšķerēšanas izbraukumi.

● Bērnu vasaras nometni Saulainē atklās 29. jūnijā un tā turpināsies līdz 24. augustam. Nometnes vadītājs būs Guntis Siliņš, kas šos pienākumus veica jau pagājušajā vasarā, bet audzināšanas darbā viņam, sākot ar jūlija vidu, palīdzēs nesen ordinētais evaņģelists Mārtiņš Ozoliņš. Virtuves vadītāja un kopgalda saimniece būs E. Šteinbacha, bet nometnes ārsts Dr. Ludvigs Upenieks. Nometņošanas maksa draudzes bērniem paredzēta 21,50 dol. nedēļā, bet mazajiem bērniem 5 — 7 gadu vecumā 24,50 dol. nedēļā. Par bērniem, kuŗi nepieder pie draudzes, jāmaksā 1 dol. vairāk, bet vairākbērnu ģimenēm par katru nākošo bērnu jāmaksā 1 dol. mazāk. Nometņotāji līdz 1. jūnijam reģistrējami pie Gunara Kārkliņa (3307 Nobleton Dr., Mississauga, Ont.; tālr. 625-0500), iemaksājot 3 dol neatkarīgi no bērnu skaita.

● Sv. Jāņa draudzē kristīts Mārtiņš Gunārs Torns, Maijas un Franciska dēls.

● Sv. Andreja draudzē māc. Ā. Čops kristījis Lauru Kristīni Govenu, Roberta un Baibas meitu, un Valdi Jāni Gulbi, Valža un Lolitas dēlu.

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

● Gadskārtējo pavasaŗa talku savā lauku īpašumā Tērvetē 4. maijā bija rīkojusi Sv. Pāvila draudze. Talcinieku saradās vairāk nekā citos gados, un Tērvetes pārvaldes pr-kam G. Kaniņam bija pilnas rokas darba, visus izrīkojot un pārraugot. Talcinieku vidū bija arī draudzes gans prāv. V. Šēfers un draudzes pr-ks J. Bērziņš. Kad darbi bija paveikti, talciniekus gaidīja garšīga maltīte, par kuŗu bija gādājusi draudzes dāmu komitejas pr-ce I. Vasariņa ar savām darbiniecēm. Vakarā atceļā uz Montreālu devās vīri ar stīvām mugurām, bet līksmām un saulē iedegušām sejām.

—ms

OŠAVA

● DV Ošavas nodaļas vanadžu kopas 4. maijā Poļu zālē izkārtoto Ģimenes dienas sarīkojumu ar uzrunu ievadīja nodaļas pr-sēdis F. Berkis. Rakstniece Tonija Krūka runāja par tematu „Ģimene svešos ļaudis", pakavējoties pie iemesliem, kuŗi bērnus noved mazgadīgo audzināšanas iestādēs, un atzīstot, ka tam pamatā ir vecāku nevērība pret bērniem un saskanīgas ģimenes dzīves trūkums. Tieši saskaņa vecāku starpā ir ļoti nozīmīga bērnu audzināšanā. Bet paklīdušu bērnu bieži var vēl uzvest uz pareiza ceļa, ja tas pēc labošanas iestādes atstāšanas noklūst kārtīgu audžu vecāku gādībā. Pēc priekšlasījuma bērni referentei pasniedza ziedus, tāpat DV teātra Kanādā dalībniecei Ancei Benconei, kuŗa deklamēja ģimenei veltītus dzejoļus, bet vanadžu kopas pr-ce A. Stārasta ar ziediem apsveica māmuļas Emmu Vietnieci, Annu Baranovu un Leontīni Neimani. Jaunieši Anita Stārasta, Karoline Svīģe un Edmunds Šņurciņš sniedza klavieru un baleta priekšnesumus. Sarīkojuma nobeigumā apmeklētāji, kuŗu bija tikai ap 30, to vidū arī Kanadas DV valdes pr-sēdis E. Krūka, pakavējās pārrunās pie kafijas galda.

O. K.

BRAMPTONA

● DV Bramptonas nodaļas vanadžu kopa 3. maijā bija izkārtojusi sarīkojumu „Vēlreiz maijā", kuŗā uzrunas teica nodaļas valdes pr-dis J. Uļuks un vanadžu kopas pr-ce S. Kukņa, pēc tam pasniedzot organizācijas nozīmes nodaļas jaunajiem biedriem — Martai Ādamai, kuŗa pārskaitījusies no Toronto nodaļas, kaut tur joprojām dzīvo, Margrietai Peniķei un Otto Apariņam. Sarīkojuma programmā dziedāja Marta Ādama un Juris Flerkovskis, klavierpavadījumus spēlējot Olgai Upeniecei. Vakara saviesīgajā daļā ap 50 apmeklētāju pakavējās pārrunās pie pašu gādātā t. s. groziņu galda, bet par dejošanas cienītājiem gādāja skaņu plašu mūzika. Bija arī loterija ar 5 laimestiem. Sarīkojums vanadzēm deva ap 70 dol. atlikumu.

S. K.

VINIPEGA

● Vinipegas latviešu akadēmiskās saimes gada sapulci 13. aprīlī A. un L. Staudžu mājās atklāja pr-dis A. Vītiņš, vadīja M. Rutulis, bet protokolēja S. Purmalis. Pārrunājuši darbību un vienprātīgi pieņēmuši ziņojumus un budžetu, sapulces dalībnieki turpmākam darba posmam valdē ievēlēja A. Vītiņu (priekšsēdis), E Sniķeri (sekretāre) un E. Petardiju (kasiere), kandidātos paliekot M. Rutulim un A. Taškānam, bet revīzijas komisijā izraudzīja T. Blosmani, S. Purmali un A. Krastiņu.

● Vinipegas latviešu biedrības gada sapulci J. un V. Beķeŗu mājā, piedaloties tikai 17 biedriem, atklāja biedrības pr-ks M. Štauvers, bet vadīja A. Vītiņš un protokolēja O. Kļaviņš. Sapulce vienprātīgi pieņēma valdes un revīzijas komisijas ziņojumus, kuŗus sniedza M. Štauvers, I. Štauvers, V. Beķeris, Z. Kļaviņš un M. Rutulis (daži no minētajiem ir dāmas, bet nepareizajā uzvārdu rakstībā nav iespējams uzminēt — kuŗas! — Red.), un pieņēma budžetu šim darba gadam 700 dol. apmērā. Aizvadītajā darbības gadā izskaitīti 18 biedri: 1 miris, 12 atstājuši Vinipegu, bet 5 par biedrību vairs nav interesējušies ilgāk par 5 gadiem, tā ka pašreiz biedrībā ir 58 pilntiesīgi un 19 jaunatnes biedri. Biedrība izkārtojusi 3 sarīkojumus un piedalījusies Latvijas dibināšanas 50 gadu jubilejas padomes Vinipegā darbā un Vinipegas baltiešu federācijas pasākumos, kā arī regulāri izdevusi biļetenu „Informātors". Darbības gadā ieņemti 714,84 dol., izdoti 646,25 dol., dodot 68.59 dol. atlikumu, bet kasē uz sēdes dienu kopā ar iepriekšējo gadu iekrājumiem bija 1430,14 dol. Grāmatu krātuves vadītājs O. Kļaviņš ziņoja, ka grāmatu skaits pieaudzis no 368 uz 404, ziedojumos saņemot 35, bet pašai iegādājoties 2 grāmatas. Krātuvi izmantojušas 4 ģimenes. Par grāmatu lasīšanu ziedojumos ieņemti 6 dol., bet krātuves izdevumi bijuši 99,10 dol. Sapulce nolēma grāmatu krātuvei pievienot biedrības archīvu, turpmāk to nosaucot par VLB, grāmatu krātuvi un archīvu. To turpinās vadīt O. Kļaviņš. Tajā glabāsies arī filmas un skaņu lentes. Sapulce nolēma paturēt līdzšinējo biedru maksu — 4 dol. gadā, jauniem biedriem maksājot arī 1 dol. iestāšanās naudu. Kanadiešu rakstnieka Dž Hovarda gatavotajam uzvedumam „The Baltic Story" sapulce atvēlēja 50 dol., bet Divreizdivi nometnei ASV rietumkrastā 75 dol., ja Vinipegā būtu kāds jaunietis 16 — 25 gadu vecumā, kas nestrādā, bet vēlas nometnē piedalīties. Jauno amatpersonu vēlēšanas, no līdzšinējās valdes kandidējot vairs tikai V. Beķerei un T. Sniķerim, sākumā radīja grūtības, bet pēc īpaša sēdes pārtraukuma izkārtojās, kaut viens otrs sapulces dalībnieks savu nepatiku izrādīja ar sabojātām balsošanas zīmītēm. Jaunievēlētās amatpersonas pienākumus vēlāk sadalīja šādi: valdes pr-dis Tālivaldis Sniķeris, viņa vietniece Elza Sniķere, sekretārs Alfreds Vītiņš, kasiere Vera Beķere un mantzine Velta Dīriķe. Valdes amatu kandidāti ir S. Stepulis un T. Blosmanis. Revīzijas komisijā ievēlēja K. Krastiņu, O. Kļaviņu un M. Rutuli, bet par kandidātiem E. Dīriķi un J. Beķeri. Biedrību pārstāvji Vinipegas baltiešu federācijā ir sapulcē ievēlētais Teodors Blosmanis un valdes izraudzītais Tālivaldis Sniķeris.

I.

Piecpadsmit jūdžu gandriz bez biksēm . . .

TORONTO DIŽSKAUTU SIROJUMS ZIRGU MUGURĀS

Kaut kopš 3. maija pagājušas jau divas nedēļas, dažs labs Rīgas (72.) skautu vienības dižskautu pulciņa sirojuma dalībnieks tikai tagad beidzis izjust gūtos iespaidus dažādās ķermeņa daļās... Nav jau arī brīnums, jo tas bija visai neparasts sirojums — zirgu mugurās.

„Vou, vou, vou-u-u!" skanēja saucieni saulainajā pavasaŗa rītā, kad, ziemā labi atpūtinātos zirgus valdot, sākās dižskautu sirojums Makkellera miestiņa skaistajā apvidū. Pēdējā jātnieka uzdevums bija salasīt cepures, kuŗas tikai nelabprāt turējās sirotāju galvās, jo zirgi, manot nepiedzīvojušus jātniekus, jutās gaužām vareni. Tā kā sirojums bija paredzēts visu dienu, 15 zirgu kolonnai sekoja arī rati ar sienu rančas stalļa puiša pavadībā. Atceļā mīksto sienu varēja izmantot arī viens otrs paguris jātnieks, lai atpūtinātu seglos samocīto ķermeņa daļu.

Krišana no zirga muguras nav pārāk bīstama, izņemot gadījumu, ja bikses pārāk šauras un tiktikko uzspīlētas ķermenim. Tad ar muguras pagarinājumu pret zemi atsitoties, biksēs var rasties liels plīsums. Tomēr stāvokli var glābt, ja, sašujot plīsumu biksēs, tās piešuj pie apakšbiksēm, jo tā ir izturīgāk. Kāds sirojuma dalībnieks par to personīgi pārliecinājās. Vienīgi: ja krīt vēl otrreiz, kā tas, dabīgi, arī notika, tad nekā vairs glābt nevar, jo tad viss pajūk pavisam... Bet ja novelk kreklu un apsien tā piedurknes ap vidukli, tad no priekšas izskatās pavisam parasti, bet, no mugurpuses skatoties, nezinātājs domās, ka tā jaunākā mode un „taisīs pakaļ". Jā, skautam jāprot izpalīdzēties visos gadījumos!

Kad sirojumā bija apritējušas jau astoņas stundas, saulei lēni grimstot aiz mežainajiem pakalniem, no meža atkal izjāja latviešu dižskautu kolonna. Noguruši bija kā zirgi, tā arī jaunie jātnieki, un varēja manīt, ka tagad zirgi arī krietni vairāk respektēja savu pavēlniekus.

Vai īpatais un grūtais sirojums dižskautiem patika? — „Būsim atkal klāt rudenī, kad lapas dzeltēs," bija viņu atvadu sveiciens viesmīlīgajiem rančas īpašniekiem.

L. G.

Toronto dižskauti ceļā uz mājām no izjājiena: priekšplānā Andris Šmits, aizmugurē no kreisās — Normunds Goba, Uldis Gailis, Andris Leimanis un Imants Jansons.

Foto: L. Goba

TORONTO DV SPORTA KLUBA GADA SAPULCE

notiks 23. maijā, plkst. 19.30 DV namā, 125 Broadview Ave. Sapulce būs pilntiesīga pie katra ieradušos biedru skaita plkst. 20 vak.

DV sporta kluba valde

Sīkās ziņas

● Maskavas izvirzītais Čechoslovakijas jaunais komūnistu partijas vadītājs Husaks Čechoslovakijas atbrīvošanas atceres dienā no Hitlera varas publicējis padomju presē rakstu, kuŗā apliecinājis, ka „Čechoslovakijas komūnistu partija un tauta uzskata Pad. savienību par galveno garantu savai sociālistiskajai suverēnitātei". Tai pašā laikā jaunie Prāgas varasvīri norīkojuši galvaspilsētas ielās patruļas kārtības uzturēšanai.

● Francija parakstījusi Pekingā pirms pāris nedēļām līgumu par 800.000 tonnu kviešu pārdošanu Ķīnai. Labības piegādi pabeigs nākošā gada beigās. Kanadas kviešu pārdošanas līgums ar sarkano Ķīnu izbeidzas šāgada jūlijā. Kanadieši cerēja uz jaunu līgumu, bet sarunas ar Ķīnas komūnistiem nav realizējušās, jo franči izrādījušies žiglāki.

ANDREJSONS

APDROŠINA

463-7313

) ZIŅAS

mi, iepriekš sazinoties ar mi-
šo piederīgajiem un kapu pār-
ldi. Nodaļas darbības laikā
ruši 21 biedri, kuru lielākā
la guldīta Jorkas kapsētas lat-
ešu nodalījumā, pa vienam
ornvailē un Jaunskotijā, bet
ži pārpelnoti.

Pie DV nodaļas veidojamā
akšķernieku sekcijā jau pietei-
šies 23 nodaļas biedri, — in-
rmē šīs sekcijas organizētājs
nodaļas valdes sekretārs J.
eijs. Sekcijā darbosies vienīgi
daļas biedri, īpašas valdes tai
būs. Sekciju vadīs J. Treijs,
t atsevišķās nozares A. Kvēps,
Deklavs, R. Puriņš un E.
lds. Jau tuvākajās nedēļās ie-
ēti makšķerēšanas izbrauku-

Bērnu vasaras nometni Sau-
ē atklās 29. jūnijā un tā tur-
āsies līdz 24. augustam. No-
nes vadītājs būs Guntis Si-
, kas šos pienākumus veica
pagājušajā vasarā, bet au-
nāšanas darbā viņam, sākot
jūlija vidu, palīdzēs nesen or-
ētais evaņģelists Mārtiņš
liņš. Virtuves vadītāja un
galda saimniece būs E. Stein-
ha, bet nometnes ārsts Dr.
ivigs Upenieks. Nometņoša-
ās maksa draudzes bēniem
edzēta 21,50 dol. nedēļā, bet
ajiem bērniem 5 — 7 gadu
umā 24,50 dol. nedēļā. Par
iem, kuri nepieder pie drau-
, jāmaksā 1 dol. vairāk, bet
ākbērnu ģimenēm par katru
šo bērnu jāmaksā 1 dol.
āk. Nometņotāji līdz 1. jūni-
reģistrējami pie Gunara
kliņa (3307 Nobleton Dr.,
sissauga, Ont.; tālr. 625-0500),
ksājot 3 dol neatkarīgi no
u skaita.

Sv. Jāņa draudzē kristīts
tiņš Gunārs Torns, Maijas
Franciska dēls.

Sv. Andreja draudzē māc. Ā.
kristījis Lauru Kristīni Go-
Roberta un Baibas meitu,
Valdi Jāni Gulbi, Valža un
as dēlu.

AS

bet Divreizdivi nometnei
rietumkrastā 75 dol., ja Vi-
gā būtu kāds jaunietis 16 —
adu vecumā, kas nestrādā,
ēlas nometnē piedalīties.
o amatpersonu vēlēšanas,
dzšinējās valdes kandidējot
tikai V. Beķerei un T. Sni-
n, sākumā radīja grūtības,
pēc īpaša sēdes pārtrauku-
izkārtojās, kaut viens otrs
lces dalībnieks savu nepati-
zrādīja ar sabojātām balso-
s zīmītēm. Jaunievēlētās
personas pienākumus vēlāk
lija šādi: valdes pr-dis Tāli-
s Sniķeris, viņa vietniece
Sniķere, sekretārs Alfreds
š, kasiere Vera Beķere un
zine Velta Dīriķe. Valdes
u kandidāti ir S. Stepulis
T. Blosmanis. Revīzijas ko-
jā ievēlēja K. Krastiņu, O.
iņu un M. Rutuli, bet par
idātiem E. Dīriķi un J. Be-
Biedrību pārstāvji Vinipe-
baltiešu federācijā ir sapul-
evēlētais Teodors Blosmanis
aldes izraudzītais Tālivaldis
eris. I.

Sīkās ziņas

Iaskavas izvirzītais Čechoslo-
as jaunais komūnistu partijas
ājs Husaks Čechoslovakijas
vošanas atceres dienā no
a varas publicējis padomju
rakstu, kurā apliecinājis,
Čechoslovakijas komūnistu
a un tauta uzskata Pad. sa-
u par galveno garantu savai
istiskajai suverēnitātei". Tai
laikā jaunie Prāgas varas-
orīkojuši galvaspilsētas ielās
ās kārtības uzturēšanai.

rancija parakstījusi Pekingā
pāris nedēļām līgumu par
0 tonnu kviešu pārdošanu
Labības piegādi pabeigs nā-
gada beigās. Kanadas kviešu
šanas līgums ar sarkano Ķī-
eidzas šāgada jūlijā. Kana-
cerēja uz jaunu līgumu, bet
as ar Ķīnas komūnistiem nav
jušās, jo franči izrādījušies
i.

NDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Urugvajas sūtnis BATUN gada sapulcē

Baltiešu organizācijas UBA-BATUN trešajā gada sapulcē 3. maijā Igauņu nama telpās Ņujorkā pēc prāv. Geiscunas vadītās lūgšanas organizācijas priekšnieks prāv. N. Trepša ievadvārdos cita vidū teica: „Ja mūsu organizācija — tik jauna ar tik daudz gados jauniem darbiniekiem bez pieredzes, kuri gan centīgi mācās un ātri kļūst par ekspertiem, samērā maza un finanču ziņā tik nabadzīga — var sasniegt tik daudz, ka mūs pazīst un atzīst, mūs uzklausa, mūs informē, mūs pieņem ievērojami diplomāti un mums netiek liegti ne padomi, ne palīdzības solījumi, tad — cik gan daudz vairāk varētu panākt, ja visi baltieši vienoti un mērķtiecīgi veltītu savas pūles šai vienā!" Gada sapulci šogad vadīja igaunis — Heino Ainso kā sapulces vadītājs, bet Olavi Ārens un Sirje Oka kā sekretāri.

Pārskati par pagājušā gada darbību liecināja par plaša apmēra pasākumiem, kuri pārredzamības labā bija iedalīti „plānotajos" un „neparedzētajos". Aizvadītā darbības gada galvenie pasākumi bija vēstuļu rakstīšana brīvās pasaules valdību galvām un apmeklējumi Apvienoto nāciju atsevišķajās misijās. Vēstuļu akciju novērtēja kā it sevišķi nozīmīgu tādēļ, ka tā bija vienīgais baltiešu projekts Latvijas dibināšanas 50. gadā, kas aizniedza rietumu pasaules valdību galvas. Pārrunās noskaidrojās, ka baltiešu delegāciju apmeklējumi Apvienoto nāciju misijās devuši labu ieskatu par baltiešu lietas stāvokli starptautiskajā forumā, ar to rosinot uz darbību jaunās plāksnēs.

Neparedzēto notikumu virknē, kurus UBA-BATUN spēja izmantot Baltijas valstu vārda un likteņa atgādināšanai, minams Pad. savienības iebrukums Čechoslovakijā, pasaules latviešu jaunatnes kongresa aizliegšana Rietumberlīnē, olimpiskās spēles Meksikositijā un demonstrācija par Namībiju, kuru gan sarīkoja baltiešu jauniešu organizācija BYFF. Bez šiem pasākumiem prāv. N. Trepša darbības pārskatā pakavējās arī pie ikdienas darba Apvienotajās nācijās un UBA - BATUN birojā, tāpat pieskārās jautājumam par sadarbību ar baltiešu valstsvīriem un organizācijām. UBA informācijas birojs turpinājis darboties, galvenokārt sagatavojot preses biļetenus trimdas baltiešu sabiedrībai.

Finanču pārskatu un revīzijas komisijas ziņojumus nolasīja kasieris Ints Rupners.

Pusdienas laikā notika tautību sekciju sēde. Latviešu sekcijas valdē ievēlēja Andri Kārkliņu, Aivaru Jerumani, Intu Rupneru, Ilgu Upmani, Mirdzu Balodi un Visvaldi Geduli.

Pēcpusdienā paziņoja UBA-BATUN valdes vēlēšanu rezultātus. Tā kā daudzi organ. biedri dzīvo ārpus Ņujorkas, daži pat tik tālu kā Francijā, Zviedrijā un Peru, tad vēlēšanas notika rakstveidā pa pastu. Visumā valdes sastāvs daudz nemainījās. Pēc „nerakstītiem likumiem", šogad organizācijā vajadzētu prezidēt kādam igaunim, taču igauņu valdes locekļi vienprātīgi aicināja prāv. N. Trepšu palikt līdzšinējā priekšnieka amatā. Par vicepriekšsēžiem paliek igaunis Viktors Vinkmans un lietuviete Nansija Umbraza. Valdes priekšsēdis būs lietuvietis Ķestutis Miklas, finanču daļas vadītājs — igaunis Heino Ainso, kasieris — Ints Rupners, sekretāre — igauniete Mari Linamā un speciālu projektu vadītājs — Dr. Dzintars Paegle bet valdes loceklī — lietuviete Dalia Bulgare un igaunis Reinis Virkmā. Par valdes locekļu vietniekiem no latviešu puses ievēlēti Dr. Uldis Blūķis, Andrejs Dzirkalis un Māris Zaķis, bet revīzijas komisijā — Olģerts Balodis. Bez tam nodibinājās arī dāmu komiteja, kurā darbosies Juta Virkmā, Ilga Upmane, Dalia Bulgare un Diana Krosa.

Kā pirmo no turpmākajiem projektiem pārrunāja t. s. Molotova - Ribentropa 1939. gada pakta „atceri". Pēc tam ievēlēja padomi, kura noskaidros, vai un kā iespējams radīt raidījumu programmu, kura sauktos „UBA sniedz Apvienoto nāciju stundu". Šai padomē darbosies Dr. Dz. Paegle, V. Gedulis, P. Skabeikis, S. Oka un N. Umbraza. Bez tam K. Miklas ierosināja rīkot vasarā baltiešu festivālu, šim nolūkam izraugot rīcības komitejā pašu ierosinātāju V. Geduli, M. Zaķi un H. Ainso.

Mons. J. Balkunas ziņoja par sadarbību dažādu konfesiju baltiešu starpā, kā rezultātā Lietuviešu katoļu reliģiskā palīdzība atvēlējusi birojo un līdzekļus, lai prāv. St. Raila ar sekretāri varētu strādāt, vācot datus par pašreizējiem notikumiem reliģiskajā dzīvē Baltijas valstīs. Šādu aktuālu faktu līdz šim aizvien ir trūcis, bet tie būs ļoti noderīgi. Pārrunāja arī gadskārtējas baltiešu mākslas izstādes organizēšanu kopīgā baltiešu informācijas biļetena radīšanu un iespējas, kā vislabāk piekļūt ārzemju preses korespondentiem Apvienotajās nācijās. Par galveno projektu nākošajam gadam izraudzīja 10 gadu atceri Apvienoto nāciju deklarācijai par neatkarības piešķiršanu koloniālzemēm un tautām.

Pievakarē sapulces dalībniekus uzrunāja Urugvajas sūtnis Apvienotajās nācijās Dr. Pedro P. Berro, kas var atskatīties uz panākumiem bagātu karjēru. Viņš kalpojis savai valstij gan kā profesors gan arī kā valstsvīrs un diplomāts. Daudzus gadus viņš bijis Urugvajas delegācijas vadītājs Apvienoto nāciju ģenerālasamblejā un prezidējis kā drošības, tā saimnieciskajā un sociālajā padomē. Pastāv iespēja, ka Dr. Berro varētu kļūt nākošais Urugvajas prezidents. Savā runā viņš salīdzināja baltiešu likteni ar citām Austrumeiropas tautām, it sevišķi uzsvērdams pēdējā laika notikumus Čechoslovakijā. Skatoties vēsturē, viņš uzsvēra ciešanu nozīmi tautas rakstura veidošanā un mudināja ticēt un izturēt. Savu uzrunu Dr. Berro pabeidza ar seno romiešu sakāmvārdu, ka taisnība gan dažkārt iesnaužas, bet nekad nemirst. Atbildot uz jautājumu, kā baltiešu lietu vislabāk pacelt Apvienoto nāciju forumā, viņš paskaidroja dažādos veidus, kā tas būtu iespējams, bet arī grūtības, ar kādām šī lieta, varbūt, sastaptos. Sūtni pieteica pagājušā gada BATUN gada sapulces goda viesis — Apspiesto tautu nedēļas komitejas vicepriekšsēdis Mario E. Aguilera, kurš, mainoties ar Sirji Oku, arī veica tulka pienākumus. Bez tam sūtni pavadīja viņa dzīvesbiedre un vairāki prominenti kubiešu draugi. Kā goda viesis no baltiešu vidus pieminams Igaunijas konsuls Aksels Linkhorsts ar dzīvesbiedri.

Sarīkojums beidzās ar kokteiļu stundu.

D. V.

Amerikas latviešu republikāņu apvienības delegācija Vašingtonā: priekšā no kreisās — republikāņu partijas centrālkomitejas vicepriekšsēdis Džims Allisons un latviešu republikāņu apvienības priekšsēdis V. Korsts; aizmugurē — republikāņu partijas centrālkomitejas politiskās daļas vadītājs Ričards Garbets, latviešu republikāņu apvienības nacionālās komitejas vicepriekšsēži Dr. I. Spilners un K. Balodis un padomes priekšsēdis arch A. Mangulis.

Baltiešu organizācijas UBA-BATUN gada sapulcē: priekšā no kreisās organizācijas priekšnieks prāv. N. Trepša un Urugvajas sūtnis Dr. Pedro P. Berro ar dzīvesbiedri.

Mūžīgo vērtību sludinātāja un sargātāja godināšana

BĪSKAPA JĀZEPA RANCĀNA 45 GADU AMATA JUBILEJA GRAND RAPIDOS

Pirms 45 gadiem, 1924. gada 4. maijā, Sv. Jēkaba katedrālē Rīgā prelātu Jāzepu Rancānu iesvētīja par Rīgas palīgbīskapu un titulāro Markopoles bīskapu. Klātesot Latvijas valdības pārstāvjiem un diplomātiskajam korpusam, jauno bīskapu iesvētīja Vatikāna apustuliskais delegāts archibīskaps Cechini, asistējot archibīskapam Deropam no Mogiļevas un J. Matulevičam no Viļņas. Bīskapa J. Rancāna vārds cieši saistīts ar vairākiem svarīgiem notikumiem Latvijas katoļu baznīcas un valsts dzīvē. Cita vidū, pateicoties viņam, tika panākta Latvijas valsts de jure atzīšana Vatikānā, izkārtots Latvijas katoļu baznīcas provinces administrātīvais sadalījums, noorganizēts garīgais seminārs Aglonā, vēlāk Rīgā, noligts konkordāts ar Vatikānu, bet likumdošanas darbā Saeimā noorganizēta Kristīgo zemnieku partija. Tie ir tikai daži bīskapa veikumi, pateicoties viņa nenogurstošajai enerģijai un ticībai Latvijas nākotnei un uzplaukumam.

Lai šo nozīmīgo jubileju izceltu, Grand Rapidu latviešu katoļu draudze tieši 4. maijā Sv. Aglonas dievmātes baznīcā bija rīkojusi bīskapa J. Rancāna godināšanu. Kaut tā nebija domāta sevišķi plašos apmēros, taču gavilnieka personība, sirsnība un uzticīgā kalpošana latviešu tautai bija mudinājums daudziem pabūt ar viņu kopā. Tā daudzo viesu vidū redzēja ne tikai pašu mājas ļaudis, bet garīdzniecības pārstāvjus, latviešu katoļu vadošās personas un draugus no Ņujorkas, Indianapoles, Čikagas, Kanadas u.c. vietām.

Jubilāru baznīcā sagaidīja bērni goda ierindā un draudzes dāmu komitejas pr-ce M. Eglāja. Bīskaps pats vadīja pateicības dievkalpojumu, sprediķi teica monsinors A. Grosbergs, bet asistēja prāvesti B. Baginskis, P. Bojārs, St. Mozga un St. Matīss. Bīskaps deva savu gana svētību baznīcēniem un visai latviešu tautai, kas izvērtās par nozīmīgu un skaistu mirkli. Dievkalpojumā ērģeles spēlēja M. Grants.

Svinību turpinājums risinājās baznīcas sabiedriskajās telpās, tā norisi vadīja V. Tarbunas. Pirms sēšanās pie azaida galdiem L. Kūlniece pasniedza bīskapam krāšņas rozes. Ievadot plašo apsveicēju rindu, dažus vārdus jubilāra raksturošanai teica V. Tarbūnas, citējot nelaiķa ASV prezidenta Kenedija vārdus, ka nav jāgaida, ko tauta katram dos, bet jāraugās, ko katrs var tautai dot. Plašāku bīskapa dzīves un darba attēlojumu sniedza Dr. Z. Zadvinskis, pakavējoties pie viņa veikumiem baznīcas, tautas un valsts labā.

Daudzie apsveicēji nodeva ne tikai personīgus vēlējumus, bet sveica arī no draudzēm, kopām un organizācijām, pasniedzot jubilāram gan ziedus, gan aploksnes, cita vidū mons. Ad. Grosbergs no Indianapoles, prāv. B. Baginskis no Čikagas, no Milvoku un Demoinas tautiešiem, arī no LELDAAs pārvaldes pr-ka prāv. A. Veinberga, prāv. St. Mozga no Londonas, Hamiltonas, Detroitas u.c. viņa aprūpētām draudzēm, Amerikas latviešu katoļu apvienības pr-ks P. Daugavietis, Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars pr-ks O. Balodis, no vietējās katoļu draudzes V. Visocka. Rakstveida novēlējumus bija sūtījuši latviešu katoļu garīgās aprūpes vadītājs mons. Dr. K. Ručs, LNAK valdes pr-sēdis J. Niedra, Latviešu katoļu apvienības Kanadā pr-sēdis S. Gabrāns un daudzi garīdznieki, draudzes un atsevišķi tautieši.

Suminātājiem pateicoties, bīskaps bija dziļi aizkustināts par sirsnību, kuru ikviens viņam parādījis. Jauko noskaņojumu vēl kāpināja daži kopīgi dziesmu skandinājumi, kurus ievadīja ar „Labs ar labu sazatika". Jo sevišķi ikviens sarīkojuma dalībnieks izjuta draudzes dāmu komitejas un pārējo talcinieku gādību, kuras nenogurstoši rūpējās par vairāk nekā 100 viesu pacienāšanu.

V. Z.

Mainisies kultūras biroja vadība

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS BIROJA SĒDE ŅUJORKĀ

Pēc 10 gadu darbības Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja vadītājs Dr. P. Norvilis biroja 30. aprīļa sēdes dalībniekiem paziņoja, ka veselības stāvokļa dēļ ALAs kongresā Filadelfijā vairs nekandidēs uz valdes un biroja vadītāja amatu. Pirms viņa kultūras biroju vadīja E. Freivalds un J. Kadilis.

Tā kultūras biroja turpmākā darbība un vadība arī bija galvenais pārrunu temats Ņujorkā notikušajā sēdē. Šie paši jautājumi jau bija pārrunāti pirms mēneša ASV latviešu vidējās paaudzes sanāksmē Katskilu kalnos, kur vienojās par 8 ieteikumiem kultūras lietu kārtošanai un izteikta gatavība uzdevumus veikt, ja vidējo paaudzi aicinātu to darīt. Pārrunājot šos 8 punktus, ALAs kultūras biroja sēdes dalībnieki apsveica vidējās paaudzes interesi par latviešu lietām un par gatavību iesaistīties kopīgajā kultūras un sabiedriskajā darbā. Sēdes dalībnieki pievienojās vidējās paaudzes ieteiktajai darbības decentrālizācijai, savukārt ieteicot ALAs atiecīgo nozaru resp. biroju vadību nodot speciālistu rokās, nesaistot to ar noteikumu, ka biroja vadītājam jābūt ALAs valdes loceklim.

Šīgada Kultūras fonda tēlotājmākslas izstāde notiks Ņujorkas McAlpin viesnīcas 24. stāvā Manhatenā laikā no 16.—18. maijam. Līdz šim 68 mākslinieki pieteikuši ap 160 darbu. Diemžēl, izvēlētajās telpās iespējams izstādīt tikai ap 100 darbu. Daudzi darbi šogad arī lielāka formāta kā iepriekšējos gados. Ilgākas pārrunas radīja izstādes budžets. Sadārdzinoties telpu īrei, 3 dienu izstādes izdevumi sasniegs ap 2000 dol., bet ienākumos paredzēti vienīgi 500 dol. no ziedojumiem ieejas maksas vietā, 500 dol. Kultūras fonda piešķīrums un ap 250 dol. par pārdotajiem izstādes katalogiem. Tādēļ sēdē vienojās lūgt Kultūras fondu palielināt atbalstu izstādei, jo 500 dol. visu laiku ir nemainīga summa kopš pirmajām izstādēm, kad telpu īre vēl bija 3 reizes lētāka, darba spēka un citi izdevumi arī daudz mazāki, kā arī apmeklētāju vairāk. Iztrūkuma segšanai sēdes darbinieki vienojās rīkot gleznu loteriju. Izstādi atklās Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes pr-sēdis J. Niedra.

Sēdes nobeigumā kultūras birojs piešķīra goda rakstus 13 ilggadējiem kultūras un sabiedriskajiem darbiniekiem, kuru vārdus paziņos ALAs kongresā Filadelfijā.

L. Rumaks

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Par spīti lielajām lietus gāzēm, latviešu launagā 9. maijā Rodžera Šmita viesnīcas telpās Manhatenā bija ieradušies 15 dalībnieku. Viesis G. Zeidenbergs no Pokipsijas referēja par līdzekļu sagādi latviešu sabiedriskajām vajadzībām. Viņš ieteica Amerikas latviešu palīdzības fondam paaugstināt dalības maksājumus par apmēram 5%, bet peļņu no šī pacēluma nodot latviešu sabiedriskajam kontam. Debatēs daži dalībnieki apšaubīja šādas iespējas īstenošanu.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bronksas skolu teātra atkārtojuma izrādē 4. maijā Jonkeros skatītāji bija ieradušies nedaudz mazāk (zem 300) nekā pirmajā izrādē, lai noskatītos A. Brigaderes lugu „Maija un Paija". Jāpiezīmē, ka bez A. Lejiņas vadībā gatavotajām dekorācijām abās izrādēs varēja skatīt arī E. Dajevska pirms pāris gadiem gatavotās dekorācijas.

KLĪVLENDA

● Vietējās latviešu koncertapvienības protektorātā 3. maijā Brīvmūrnieku nama lielajā zālē Lēkvudā notika Kanadas latviešu vīru koŗa Viesturs koncerts diriģenta J. Baruša vadībā, kas bija labi apmeklēts. Dziedātāji saņēma daudz sirsnīgu aplausu un ziedu. Koris savukārt neskopojās ar atkārtojumiem un piedevām. Soliste bija soprāns Ērika Beitāne, bet klavierpavadījumus spēlēja Anita Rundāne. Programmā bija J. Norviļa, H. Pavasara, V. Ozoliņa, I. Saksa, V. Baštika un citu dziesmas.

J. E.

MINEAPOLE

● Ar sirdstrieku 13. aprīlī 58 gadu vecumā pēkšņi miris ilggadējais Mineapoles - St. Paulas latviešu ev.-lut. draudzes kasieris Jānis Lindemanis kuŗa šūpulis bija kārts lauksaimnieka ģimenē Svētes pagastā, Jelgavas apriņķī. Pēc skolas beigšanas 1934. gadā viņu iesauca obligātajā karadienestā, pēc tā viņš palika virsdienestā, vēlāk iestājās Latvijas universitātes lauksaimniecības fakultātē. Otrā pasaules karā viņš cīnījās Latviešu leģiona 15. divīzijas sastāvā, pēc kaŗa apmetās Grēvenes bēgļu nometnē, bet 1951. gadā ieceļoja ASV, apmetoties uz dzīvi Mineapolē, kur bija nenogurstošs draudzes darbinieks, pēdējos 12 gadus veicot kasieŗa pienākumus. Ilgu laiku viņš darbojās arī vietējo skautu un gaidu vienību vecāku padomē: par nopelniem apbalvots ar skautu pateicības zīmi „Saulīti". Nelaiķim veltītajā aizlūgumā 13. aprīlī pie šķirsta stāvēja skautu un gaidu goda sardze, bet dienu vēlāk māc. P. Langins ar prof. E. Šmitu un māc. Gulbi aizgājēju izvadīja pēdējā gaitā no draudzes baznīcas, piedaloties lielam pavadītāju pulkam. Noliekot vainagus, kapos no nelaiķa atvadījās Latvijā palikušās sirmās māmuļas vārdā Ervīns Lindemanis, draudzes pr-ks Dr. J. Robiņš, no bēŗu fonda K. Vīgants, no draudzes dāmu komitejas A. Lazdiņa, no skautiem A. Šēmelis, no gaidām — M. Ozola, no kreditsabiedrības R. Vītols, no svētdienas skolas L. Sproģis, no Studenšu korporācijas Selgas E. Sproģe.

H. Kiperts

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidos darbojas divi bēŗu fondi — viens pie Vienības draudzes ar 115 biedriem, bet otrs ir Grand Rapidu un apkārtnes latviešu bēŗu fonds, kuŗa biedri galvenokārt ir lielākās latviešu ev.-lut. draudzes, katoļu draudzes un Saginavas ev.-lut. draudzes locekļi. Bez tam vairāki šī fonda biedri dzīvo citās pavalstīs, kopīgajam dalībnieku skaitam esot 585. Jau iepriekšējos gados Vienības draudzes bēŗu fonda atsevišķi dalībnieki bija uzsākuši neoficiālas sarunas ar otra fonda valdes locekļiem par abu iestādījumu apvienošanos, un šis jautājums pārrunāts arī gada sapulcē. Taču arvien ieskats bijis, ka „kurpe nespiež" un steiga nav vajadzīga. Reālitāte tomēr diktē citādu vērtējumu: biedru skaits dilst, viens no fondiem jau paaugstinājis iemaksas miršanas gadījumos uz 4 dol., lielākais fonds pagaidām vēl iztiek ar 1 dol. Izvērtējot apstākļus un atzīstot, ka, kopīgu ceļu ejot, visiem apvienotā fonda dalībniekiem būs vēl ilgāku laiku nodrošināta līdzšinējo apmēru apbedīšanas pabalstu summa 600 dol., abu fondu kopīgā valžu un revīzijas komisiju apspriedē konstatēja, ka abu fondu apvienošanai nav nekādu šķēršļu, jo Vienības draudzes bēŗu fonds pēc dalībnieku ārkārtas sapulces, ja tā pieņemtu pozitīvu lēmumu, var iekļauties Grand Rapidu un apkārtnes bēŗu fondā. Pirmajam uzkrātais kapitāls ir pāri par 2000, bet otram ap 17.000 dol. Piezīmējams, ka vairāki biedri sastāv abos fondos.

● Jaunatnes pulciņš Pērse ziedojis Grand Rapidu latviešu biedrībai 100 dol. no rīkotās Lidijas Auzānes lugas „S.O.S." izrādes atlikuma biedrības mērķu sekmēšanai.

V. Z.

Jubilejas gada bilance

IENĀKUMI UN IZDEVUMI SKAITĻOS

Amerikas latviešu apvienības pārskats uz 1. aprīli rāda, ka Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei līdzekļu vākšanā ar ziedojumiem, loterijām un cita veida ienākumiem pavisam ieņemti 104.851,85 dol. Pie šīs summas vēl jāpieskaita Amerikas latviešu tautiskās apvienības Bostonā kartīšu akcijas atlikums 22,08 dol.

Vislielākie izdevumi bijuši par informācijas brošūru „Latvia" trīs valodās, kopsummā izdodot 19.888,74 dol., bet par diviem tūkstošiem mazāki bijuši Latvijas 50 gadu ceļojošās izstādes izdevumi — 17.636,60 dol., kuriem jāpieskaita arī vēl 2000 dol. aizdevums, ko 4. maija sēdē ALAs valde nolēma pieskaitīt izdevumiem.

Par skaņu plašu un lenšu izgatavošanu izdoti 6940 dol., Latvijas 50 gadu medaļām „Pro Merito" — 3310 dol., baltiešu zinātnieku kongresam — 2000 dol., pasaules latviešu jaunatnes kongresa rīkošanai Berlīnē — 3000 dol., ALAs kongresa organizēšanai pagājušā gada oktobrī Vašingtonā — 2000 dol., sportam un fiziskai audzināšanai — 1036 dol. Kaut gan delegācijas pēc ALAs valdes lēmuma vairs nesūtīs, par šī jautājuma skaidrošanu izdoti 3609,64 dol. Izglītībai un skolām izdoti 5000 dol., bez tam vēl pārskaitīti 500 dol. ALAs izglītības biroja rīcībā. Grāmatu izdošanai un stipendijām izdoti 1008 dol., bet informācijas literātūrai rūpnieka R. Hirša ziedojums 800 dol. apmērā. Pasts, telefons un iespiedumdarbi prasījuši 8480 dol. izdevumus, atalgojumi darbiniekiem gandrīz 2300 dol. Kopā Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanai ziedoti 79.503,64 dol., bet atlikums ir 26.621,98 dol.

Jubilejas budžetā bija paredzēti līdzekļi, bet nav izlietoti četrām iecerēm. No delegāciju sūtīšanai rezervētās summas atlikuši 16.500 dol., sportam 4000 dol., dziesmu svētku filmai 3000 dol. un kultūras grāmatu izdošanai 3000 dol.

No divām akcijām bijuši ienākumi, kuri pārskaitīti ALAs līdzekļos. Par Latvijas 50 gadu medaļām uz 1. aprīli ieņemts 915 dol., bet izdoti 473 dol., atlikums 442 dolari. Par brošūru „Latvia" savukārt ieņemti 1369 dol., bet izdevumi 211 dol., atlikums 1158 dol.

Bez šiem jubilejas līdzekļiem ALAi vēl ir 35 citi fondi, un visu šo 36 fondu atlikuma kopsumma uz šāgada 1. janvāri bija gandrīz 65.000 dol. Aizvadītajā gadā biedru naudās ieņemti 16.957 dol. Atlīdzībās ģenerālsekretāram un stundu darbiniekiem izmaksāti gandrīz 18.000 dol., sekretariāta un noliktavas telpu īre bijusi 2886 dol., nodokļi 1025 dol., apdrošināšana 451 dol., bet kancelejas un iespiedumdarbi 2281 dol. Ceļa izdevumos uz valdes sēdēm ģenerālsekretāram izdoti 932 dol., bet valdes locekļiem un citiem 806 dol., kopā 1737 dol.

—be

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA
PĀRSTĀVIS
Toronto 7. Tel. 782-7246

CEĻOTĀJA

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu. Privāts iebrauciens un garāža. Cena $25.000, iemaksa $5.500.

... IEMAKSAI SAGADĀT BEZ ... INFORMĀCIJAI ... MĀJAS. LIELA IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ

Tad nu ņemsim pie astes vai galvas un apskatīsim, kas tas īsti par tādu kukaini ir, kuru makšķernieku žoklis apzīmē par tēraudgalvi — „steelhead".

Tā ir skaista zivs. Patiesībā ... forele ...

Par to, uz kurieni tēraudgalve, tāpat kā laši, no kontinenta upēm dodas prom izaugt un prangi nobaroties, pastāv dažādas teorijas. Viens pieņēmums apgalvo, ka tās dodas uz Arktikas ledus klātajām jūrām, kur zem biezās ledus segas ūdens esot pilns visgardākajiem mazajiem vēžīšiem. Šajā iejputrijā nobarojušās tēraudgalves pārnāk ...

... stāsta, lai tie, tikko paaugušies, dotos, tāpat kā vecāki kādreiz, okeānā, lai tur pēc pusaudžu gadiem pašā spēka briedumā atkal atgrieztos mājās.

Izdevusies baptistu dziesmu diena

Koncerta pirmo daļu diriģēja Viktors Baštiks, bet baritona solo dziedāja Pēteris Geistauts. Pavadījumus spēlēja Elsija Lagsdone un Ginta Plostniece. Kad programmas pirmā daļa bija izskanējusi, runu teica Amerikas latviešu baptistu apvienības priekšnieks māc. Fr. Čukurs, ņemot par pamatu bībeles vārdus: „Tuvojaties Dievam, tad Viņš tuvosies jums." Viņš pasvītroja, ka šie vārdi izteic reliģisko meklējumu dziļāko būtību. ... ka dziedāt kopīgā pulkā var jauni un veci, to var cilvēki dažādiem uzskatiem, jo nav nekādu šķēršļu visiem būt vienotiem dziesmā.

Koncerta otrā daļā diriģents bija Arvīds Purvs no Toronto. Visas dziesmas, izņemot divas, bija latviešu komponistu darbi. Pilnā krāšņumā koncerts uzplauka un izskanēja ar Mocarta „Gloria" un pēdējo kopdziesmu.

... piedalījies visās līdzšinējās dziesmu dienās, bet tādi, kas dziedājuši pirmajā — vairāki. Kad bija izskanējusi atvadu lūgšana, tūlīt ceļā braucēji devās mājup, paņemot līdz mudinājumu atkal tikties nākošajā dziesmu dienā, kura, domājams, notiks Kilivlendā.

V. Zirnītis

VAI RIETUMVĀCIJA TOMĒR PAAUGSTINĀS MARKAS VĒRTĪBU?

Rietumvācijas saimniecības ministrs Šillers ieteicis kancleram Kīzingeram paaugstināt vācu markas kursu par 7%, lūdzot šo jautājumu izlemt tūlīt. Tas pasaules naudas tirgū atstājis bumbas sprādziena iespaidu. Sevišķota visa rietumu prese, kura izpaužas finansistu bazās, ka vācu markas kursa paaugstināšana varētu nopietni satricināt ne vien Francijas franku un Anglijas mārciņu, bet jūtami ietekmēt arī ASV dolāru.

SĪKAS ZIŅAS

⊙ Maskavas radio asi uzbrucis Maocetungam par masu slepkavībām, nežēlojot arī komūnistus. Raidījums ķīniešu valodā atkārtots Hongkongā, kur ... varu ir slacīts tūkstošiem komūnistu asinīm, viņa vecajiem kara biedriem un desmitiem tūkstošu citu patriotu. Šis bija viens no asākajiem Maskavas uzbrukumiem sarkanās Ķīnas vadoņiem. Pārraidījumā arī teikts, ka Mao ar savu propagandas mašinēriju velti mēģinājis nosegt savus briesmīgos noziegumus, atgādinot ķīniešu parunu, ka „papīrā nevar ietīt uguni." Patiesība kādreiz parādīšoties dienas gaismā, un Maocetungs par slepkavībām saņemšot vēstures taisno tiesu. Še tomēr jājautā: Kā ir ar pašu Pad. savienību šai ziņā?

⊙ Sarkanarmijas daļas 8. maijā iemaršējušas Rietumberlīnē, lai godinātu otrā pasaules karā laikā kritušo biedru piemiņu. 400 padomju karavīru nosoļoja gar kritušo sarkanarmiešu pieminekli, kas atrodas britu sektorā, bet 90 sarkanarmiešu stāvēja goda sardzē, kamēr augsti padomju virsnieki, orķestrim spēlējot, nolika pie pieminekļa vainagus.

⊙ Pad. savienības karaspēka vienības uzsākušas manevrus ...

... izsolē nopircis kāds Francijas vīnogu audzētājs, šo summu samaksājot „bez acu pamirkšķināšanas".

⊙ Pāvests Pauls VI nule grozījis vairāk nekā 1000 gadu vecos noteikumus par sieviešu tērpu baznīcas apmeklējumos. Līdz šim katoļticīgās sievietes nedrīkstēja ierasties baznīcā bez galvas segas. Turpmāk tas būs atļauts.

⊙ Varētu teikt, jo tālāk no notikuma vietas, jo labāk zināms, kas un kā tur noticis... Tā nesen aizvadītajā ASV DV apvienību delegātu sapulcē Kalamazū nobalsošanā nolēma, ka turpmāk zemes valdes sēdeklis pārcelams no Ņujorkas uz ASV vidienes apgabalu, bet konkrēti par pilsētu lems nākošajā delegātu sapulcē, kurā arī izraudzīs kandidātus zemes valdes priekšnieka un pārējo amatpersonu vēlēšanām. Vācijas latviešu laikraksts „Latvija" turpretim jau zina un zino, ka tagad ASV zemes valdes sēdeklis atradīsies Detroitā . .

⊙ Līdz šim bija parasts, ka pāvests par svēto ... aizgājušo 100 gadu pēc nāves. Tagad pāvests Pauls VI ... Piju XII un Jāni XXIII, kuri abi miruši tikai pēc otra pasaules kara.

Uz slidena ceļa

(Pārnesums no 2. lpp.)

tins" (t. i. par iekšlietu ministra biedru un valsts drošības pārvaldes priekšnieku). LE 698. lpp. pirmajā ailē (par Krievijas čeku) lasāms: „1934. g. GPU ietilpināja Iekšlietu tautas komisāriātā (NKVD)". Nav iemesla apšaubīt LE ziņas. Iekšlietu tautas komisārs, tātad, bija NKVD vadītājs. Autors „-s" tātad reizē apgalvo un noliedz Novika amatu 1940./41. g. Kādi ir „-s" avoti?

Taisnība, deportāciju pavēli parakstīja Krievijas valsts drošības komisārs biedrs Serovs (LE 477. lpp), taču LE 476 lpp. lasāms par NKVD 11. 10. 1939. g. izdoto pavēli Nr. 001223 par „kontrrevolūcionāro personu apzināšanu Baltijas valstīs, neatkarīgi no konkrētiem pierādījumiem par pretpadomju darbību" un par šīs pavēles īstenošanu, ko pēc padomju okupācijas veica NKVD, starp citu, sastādot aizvedamo sarakstus.

Autors „-s" apgalvo, ka deportāciju izdarītājs t. s. triokās, kurās ietilpa čekisti un komūnistu partijas biedri, bija „ļoti daudz žīdu". Bruno Kalniņš sniedz precīzākas ziņas: deportāciju īstenošanā piespieda piedalīties visus apm. 1500 toreizējās Latvijas komūnistu partijas biedrus, no kuriem apm. 200 — 300 bija žīdi (Latvijas žīdu kopskaits tai laikā bija 86.000). Pēc kāda dalībnieka liecības, „troiku" sastāvs bija — 1 partijas biedrs, 1 komjaunietis, 1 čekists. No tā varētu secināt, ka deportēšanā bez tam vēl piedalījās kādi 700 — 800 čekisti„ par kuŗu tautību, diemžēl, jebkādu noteiktu ziņu trūkst. Manuprāt, gluži akadēmisks ir jautājums par Novika (tāpat kā, piemēram, Arvīda Pelšes, Latvijā pašreiz, laikam gan, visvairāk ienīstās personas) tautību. Bruno Kalniņš domā, ka Noviks ir latvietis, „-s" — ka Latgales krievs.

Esmu norādījis uz daļu pretrunu, kuras noskaidrot ir jauno latviešu vēsturnieku uzdevums. Daži iemesli, kādēļ neuzticos autora „-s" un viņa domu biedru ziņām par Latvijas žīdu likteni otrā pasaules kara laikā, ir: 1) Nepavisam nepārliecina „-s" „argumentācija" un „citēšanas prasme". 2) Minētās O. Freivalda grāmatas 27. lpp. ir nepatiess apgalvojums: „Pēc kaŗa pasaules žīdu kongress sastādīja sarakstu ar nacistu noziedzniekiem resp. atbildīgajiem žīdu iznīcināšanā. Pateicoties nepareizām ziņām, sarakstā uzņemti dažu baltiešu vārdi." Pazīstu ļaudis, kuri savām acīm redzējuši, kā daži latvieši „strādāja" Rīgas geto un cietumos, varot par to katrā laikā liecināt. 3) Imants Alksnis Vācijas „Latvijā" šāgada 1. marta numurā, vēršoties pret dažu Minsteres jauniešu „ELJAs informācijā" publicētajām vēlmēm („Temati varētu būt... kritisks Ulmaņa nacionālpolitikas apskats, latviešu piedalīšanās žīdu šaušanā"), rakstījis: „Nepārprotams mēģinājums ienest sabiedrībā mūsu mērķim — Latvijas atbrīvošanai kaitīgas diskusijas, kas novērstu uzmanību no mums daudz svarīgākā jautājuma par komūnistu asins darbiem pret latviešu tautu."

Sen bija laiks mūsu centrālajām organizācijām oficiāli deklarēt, ka tās norobežojas no tiem ne visai daudzajiem mūsu tautiešiem, kuri piedalījušies nacistu noziegumos otra pasaules kaŗa laikā. Manuprāt, tas ievērojami mazinātu komūnistu pret mums vērstās propagandas ietekmi sveštautu sabiedrībā. LAK EC šādu prasību, piemēram, aizstāvēja nelaiķis K. Dziļleja. Vairākums to noraidīja. Kāpēc?

Aizstāvot mūsu neatkarbas prasības, mums izmantojami tikai pārbaudīti fakti, ignorējot „Dzimtenes Balss", Rīgas radio fona un tamlīdzīgas reakcijas. Citādi mums neticēs pat mūsu bērni. Bet mūsu darbam jāturpinās arī pēc mums!

Radiofona diskusijās pirms pāris gadiem sakarā ar zviedru radiofona ziņotāju Gūlanda un Bitnera padomju propagandas piesātinātajām reportāžām no Baltijas valstīm latviešu pārstāvis Bruno Kalniņš sekmīgi atspēkoja apvainojumus par baltiešu bēgļu „nepatieso propagandu", kamēr Bitners (?) apklusināja, nolasīdams kādu aplamību un pārspīlējumu piebārstītu „vēstījumu" no kāda sen novecojuša LNF izdevuma!

Andris Vītoliņš

VALD. BEBRIS
759 — 0266

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājams un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" nezinas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 18 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk līdzi un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4. Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ... uz ... mēnešiem uz šādu adresi
Mr. Mrs. Miss
Adrese:

Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ...
abonementa uzsākšanai pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 mēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 2-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.

... KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
OLDSMOBILE
Tel. HO 6-1131

„DZENIETIES PAPRIEKŠU PĒC DIEVA VALSTĪBAS UN VIŅA TAISNĪBAS"... MAT. EV. 6. NOD. 33. P.

KLAUSIETIES LATVIEŠU GARĪGO RAIDĪJUMU „[illegible]SVĒTKU VĒSTS" KATRU SVĒTDIENU PLKST. 2.45 p.p. NO W.H.L.D. NIAGARAS RAIDĪTĀJA — VILNIS 1270 AM APMEKLĒJIET DIEVVĀRDU SAPULCI SVĒTDIEN, 18. MAIJĀ, PLKST. 6 VAK. LATVIEŠU NAMĀ

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
137 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

KAS? KUR? KO? TORONTO

OLD COUNTRY DELICATESSEN
2800 Dundas St. West, pie Keele, tālr. 769-8640
Emilija un Georgs DUMPE

KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3873

ALFRED **STIKUTS** REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
2889 Dufferin St., Toronto, 789-2611
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-0101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIKELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E. 466-5152

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
■ attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■
■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
367 Richmond St. E., Toronto 2, Ont
Tel. 363—6496

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PAGAUGSAIŅI	Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	22.70
9 — 20 márc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 5 kg	22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg	38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja. 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg	31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bideleti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 márc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 márc.	24.90
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bideleti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 márc.	22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 márc.	37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bideleti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 márc.	30.75
37 — 4 kg baltie „American' kviešu milti, bideleti; 2,5 kg žāv. šķiņka, 2,5 kg bekona — 20 márc.	29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 márc.	51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 márc.	29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 márc.	52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 márc.	27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 márc.	45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 márc.	2[illegible].90
44 — iepriekšējais sainis dubultots	36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 márc.	49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncent- cukurs — 38 márc.	37.00

Sainu cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 174, Ont.
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

Vajadzīga
MĀJAS APKOPĒJA
vienai personai.
Brīva istaba ar virtuves lietošanu.
Zvanīt vak. pēc pl. 6
Toronto 763-2578

Vai esat nokārtojuši abonementu?

LABĀKĀ UN NO JŪSU RADIEM VISVAIRĀK PIEPRASĪTĀ DĀVANA
LATVIJĀ
DĀVANU CERTIFIKĀTI
Jūsu piederīgie par tiem var PILNĪGI GARANTĒTI izvēlēties, ko grib, kad grib un DAUDZ VAIRĀK VNESHPOSYLTORG SPECIĀLOS DOLARU VEIKALOS.
Viņi var izvēlēties visplašākā izvēlē importētos AMERIKAŅU, Rietumeiropas un eksporta kvalitātes vietējos ražojumus, kā pārtiku, drānas, apavus, mājturības piederumus, televīzijas aparātus, ledusskapjus, radio, mēbeles, motociklus, gandrīz visu ko var iedomāties.
Tikai par DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var iepirkties par ĻOTI PAZEMINĀTĀM CENĀM. Piederīgie to jums apliecinās. Mazākā summa ir US $50.00, bet vairāk varat sūtīt katrā gadījumā. Piegāde 3—4 nedēļu laikā.
NAV SŪTĪŠANAS IZDEVUMU.
Par šiem pakalpojumiem nav nekas jāmaksā, ne jums ne arī jūsu piederīgiem. Vairāki tūkstoši jau pasūtinājuši DĀVANU CERTIFIKĀTUS caur INTERTRADE EXPRESS CORP. saviem piederīgiem un saņēmuši vēstules, cik apmierināti tie bijuši. Ja gribat savus piederīgos iepriecināt, pasūtiniet DĀVANU CERTIFIKĀTUS caur mums. Mēs garantējam, ka būsit apmierināti.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jauno cenrādi.

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas ir nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. **A t t i e c ē uz dāvanu CERTIFIKĀTIEM minims ir US$ 50.00, par tiem visus sūtīšanas izdevumus sedz Vneshposyltorgs. Nav ierobežojuma lielākiem sūtījumiem.**

Izdarot pasūtinājumu, rakstiet čeku uz Intertrade Express Corp. vārda un uzdodiet saņēmēja pilnu vārdu, uzvārdu un adresi.

Gadījumā, ja vēlaties iepriecināt savus piederīgos ar skaidru naudu rubļos, arī to var izkārtot. Piegāde 10—14 dienu laikā un pēc kursa US$ 10.00 pret 9 rubļiem. Līdz 30 dol. nodeva $2.75 un lielākām summām 10%.

Ja vēlaties savus piederīgos un draugus iepriecināt, sūtiet dāvanu sainus un naudu caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010, tālr. 982-1530. Un pieprasiet jauno cenrādi.

Apg. Daugavas Vanags
GRĀMATAS VASARAS ATVAĻINĀJUMAM PAR PAZEMINĀTU CENU

T. Dangavs	
Strandējušo sala	$5.90 □
P. Aigars	
Atkusnis sākās oktobrī	$3.90 □
J. H. Vigmans	
Viens no miljoniem	$4.00 □
A. Rubulis	
Latvian literature	$7.00 □
T. Krūka	
Tu debesis turi savās rokās	3.50 □
Ed. Tūters	
Pēdas sniegā, dzeja	$3.50 □
Angelika Gailīte	
Ritausma	$4.00 □
CITU APGĀDU GRĀMATAS	
Biruta Senkēviča	
Zeme un Jūs, dzeja	$3.00 □
Alfreds Bērziņš	
The two faces of Co-existence	$6.00 □
Kārlis Ķezbers	
Mainas hercogiste	$3.80 □
Eduards Freimanis	
Apsēstie	3.60 □

Pasūtinot tieši DV grāmatnīcā līdz 1. jūlijam 20% atlaide
491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada.

Lūdzu piesūtīt augšā atzīmētās grāmatas.
Samaksai pievienoju $ ....
Vārds ....
Uzvārds ....
Adrese ....
Datums ....
Paraksts ....

✝

Margarita Lagzdiņš dzim. LŪRIS

dzimusi 1925. gada 6. aprīlī Rīgā,
aizgājusi Dieva mierā 1969. gada 12. maijā Ņudžersijā.

Augšā aiz zvaigznēm,
tur tiksies reiz mīļi
tie, kas šeit pasaulē
šķīrušies bij.

Sēro
ĢIMENE UN PIEDERĪGIE ASV UN KANADĀ

SOMU SAUNA - pirts un masāžas
kungiem un dāmām
atvērta no otrdienas līdz sestd.
no pl. 1 līdz 11 vak.
583 ANNETTE ST.
pie Runnymede

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

PENSIONĀRS MEKLĒ
MĒBELĒTU ISTABU
ar virtuves lietošanu vai arī PILNU PANSIJU.
Zvanīt Toronto 241-1419

IZĪRĒJAMAS 2 vasarnīcas
CHANDOS EZERA KRASTĀ,
ziemeļos no Pīterboro.
Visas pilsētas labierīcības,
TV, Hi-fi u. c.
Zvanīt 532-5537.

MĒS IESPIEŽAM
■ *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
■ *Vizītkartes*
■ *Dokumentus biedrību vajadzībām*
■ *Koncertu programmas*
■ *Sarīkojumu biļetes*
■ *Plakātus, dziesmu lapiņas*
■ *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
■ *Grāmatas, žurnālus*
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

LATVIEŠU NAMS
491 College St. Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

PĀRSŪTĀM naudu uz **LATVIJU**
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35., pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

A. EGLĪTIS — **TV RENTAL**
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ [illegible] mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE78-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225
„Jautrais Ods"
JŪS GAIDA CIEMOS
Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

JAUNĀS PAVASARA GRĀMATAS

Dr. A. Ziedonis —
THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF RAINIS $6.80
Pirmā grāmata visā mūsu kultūras vēsturē attiecīgi sagatavota reprezentācijai. Sekos tāda pati par Blaumani.

LATVIA — Past and Present.
second revised edition, vol. 1. $19.80
Kas redzējis un skatījis pirmo izdevumu, vēl daudz ko nav redzējis. Redzēsiet — nenolikdami skatīsiet. Skaistākais izdevums par Latviju jebkad sagatavots.

Kārlis Ieviņš, rom. —
DVĒSEĻU RĒGI ZVAIGŽŅU KALNĀ $ 3.50
Rakstnieks ir pēdējais dzīvais no lielajiem klasiķiem.

Sagatavošanā un iznāks vēl šai pavasarī:
Teiku un pasaku 13. sējums $7.80
Zeibolta RAKSTU 5. sēj. TRĪS SOĻI UZ LAIMI $ 3.90
KARALIENES MARGAS II sējums $ 3.90

Tālāk sagatavošanā latviešu lielākā memuāru rakstnieka Ž. Unāma karalaika atmiņas. I sējums „Karogi vējā", II sējums „Zem Barbarosas šķēpa".

LATVJU GRĀMATA
Waverly, Iowa, 50677

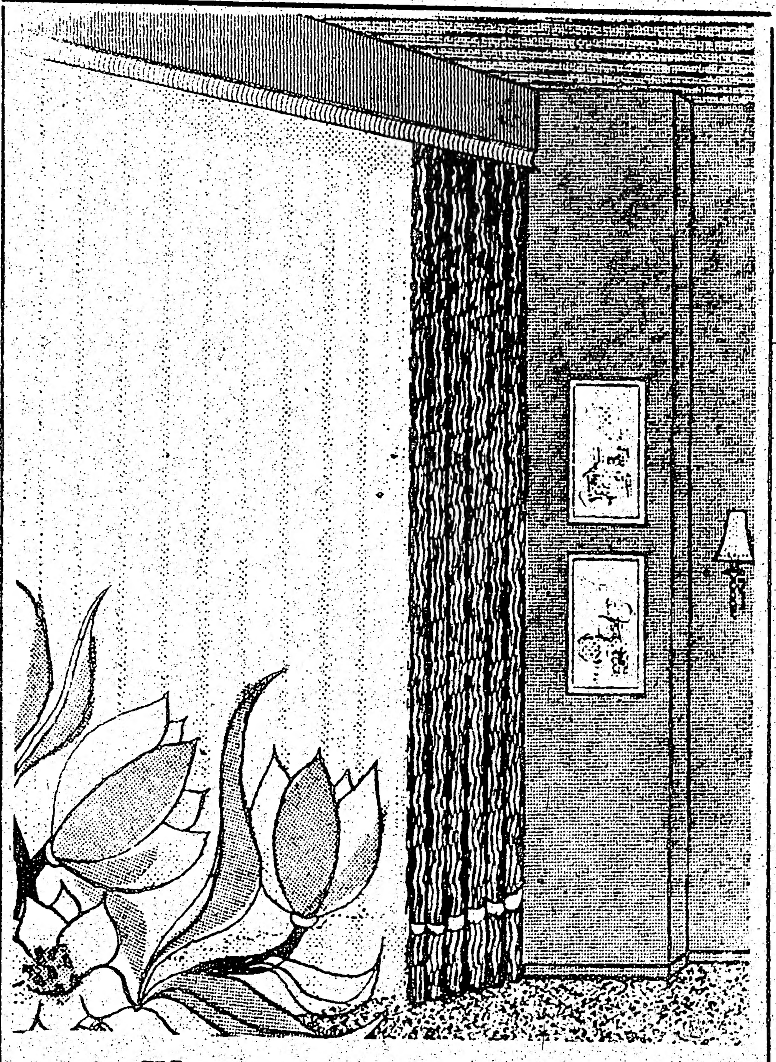
VĀCU PAKLĀJI UN AIZKARI
modern rugs
1622 BAYVIEW AVENUE 488-9898

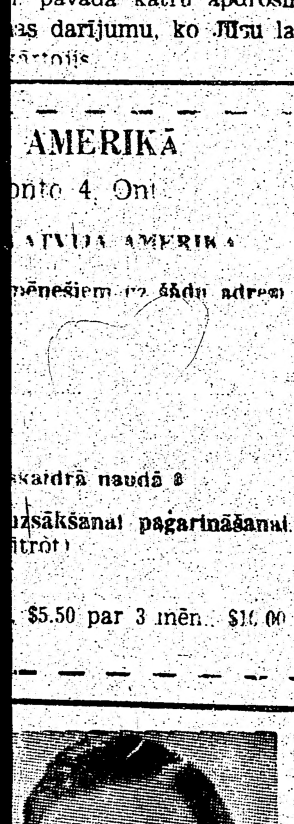

Politisko pavāru virtuvē

SPECIALRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Starptautisko notikumu virtuvē allaž kaut kas vārās. Bieži pat kopetentākiem komentātoriem jākonstatē, ka pat viņu jūtīgās nāsis nespēj nemaldīgi uztvert, vai Maskavā, Prāgā, Parīzē, Saigonā vai pašā Vašingtonā rūgst mīklā labākas sadarbības mielastam, vai arī katla malām jau pāri kāpj pavisam nelāgi smaržojoša jaunu konfliktu vira.

ASV prezidents Niksons pieteicis vēl šonedēļ amerikāņu sabiedrībai izskaidrot, kāda Vašingtonas uztverē izskatīsies jau vairākus gadus ceptā Vietnamas kaŗa izbeigšanas kūka. Kaut amerikāņi ar Hočimina pārstāvjiem jau apaļu gadu sarunās Parīzē cenšas vienoties par abām pusēm pieņemamu recepti, miera kūkas kopīgajai ēšanai tie līdz šim vēl nav tikuši tuvāk. Lietpratēji domā, ka paies vēl vismaz viens gads, kurā Parīzē vai nu tiks salauzta Hočimina stūrgalvība, vai arī beidzot būs izsmelta amerikāņu pacietība.

Augstu Vietnamā stacionēto amerikāņu bruņoto spēku virsnieku negaidīta ierašanās Vašingtonā, kura sakrīt ar ASV ārlietu ministra Rodžera došanos uz Saigonu, devusi pamatu dažādiem minējumiem. Optimisti jau saož saldu smaržu, bet tai pašā laikā runāt par tūlītēju Vietnamas konflikta izbeigšanos vēl ir pāragri. Paredzams tomēr, ka Niksons jau tuvākajās dienās paziņos pirmos lēmumus par ASV bruņoto spēku samazināšanu Vietnamā, kur šobrīd atrodas vairāk nekā 540.000 amerikāņu karavīru.

Amerikāņu spēku atvilkšana, kā norāda Baltais nams, atkarīga no trim faktoriem: 1) no Dienvidvietnamas armijas spējām pārņemt daļu no militārajiem uzdevumiem, kurus līdz šim veikuši amerikāņu bruņotie spēki; 2) no pagrieziena miera sarunās Parīzē; 3) no vietkongu turpmākās aktīvitātes Dienvidvietnamā. Ģenerālis Golovejs prezidentam ziņoja, ka Saigonas militāro spēku izveidošana risinājusies sekmīgi. Tas nozīmē, ka jau tagad daļu amerikāņu karavīru iespējams aizstāt ar pašas Dienvidvietnamas armijas vienībām.

Kaut oficiālajā miera konferencē Parīzē pēc viena gada ilgām sarunām nav nokļūts pat par vienu soli tuvāk kaŗa izbeigšanai iVetnamā, tomēr aizkulisēs slepenās neoficiālās sarunās tieši pēdējā laikā uzpeldējuši daži komoromisa priekšlikumi, kurus Vašingtona piesardzīgi apsvērusi.

Runājot par vietkongu aktīvitāti, jākonstatē, ka tieši laikā, kad ASV ārlietu ministrs Rodžers atrodas Saigonā, terrora uzbrukumi zīmīgā kārtā aprimuši. Amerikāņu izlūkošanas dienests tomēr norāda, ka komūnisti šovasar plāno plaša vēriena militāras akcijas, ar kurām vietkongi grib piespiest Saigonu radīt koalicijas valdību, kurā redzama loma piekristu arī vietkongu pārstāvjiem.

Ja prezidents Niksons tagad pieteiks pirmo amerikāņu vienību atvilkšanu no Vietnamas, tad tas nekādā gadījumā nenozīmēs militārā spēka līdzsvara kausa nosvēršanos Hanojas labā. Amerikāņu vienību atsaukšana no Dienvidvietnamas drīzāk uzskatāma par Vašingtonas diplomātisku gājienu, bet nekādā gadījumā par militāru soli, kas jebkādā veidā varētu mazināt Saigonas pretošanās spējas Hanojas militārajiem un politiskajiem nolūkiem.

Kad īsti un cik lielā skaitā amerikāņu karavīri sāks atgriezties mājup no tālās Vietnamas kaŗa laukiem, to, droši vien, vistuvākajā laikā paziņos pats prezidents Niksons. Daži zobgaļi gan ieteic, lai prezidents pirms amerikāņu karavīru atsaukšanas no Vietnamas vispirms pamēģinot atrast iespējas, kā pārvest mājās uz Kanadu aizmukušos jaunekļus, kuri, izvairīdamies no iesaukšanas armijā, meklējuši patvērumu draudzīgajā ziemeļu kaimiņu zemē. Tā saucamo „draftdodžeru" plūdi uz Kanadu Vašingtonai nebūt nav patīkami, un Niksons, droši vien, nemaz nav sajūsmināts par Kanadas valdības nostāju, amerikāņu dezertieŗiem un „draftdodžeriem" plaši atverot savas valsts robežas.

Neviens vēl nevar pateikt, kā garšos vira, kura pašreiz pēc ģenerāļa Degolla atkāpšanās no prezidenta amata vārās Francijā. Pats ģenerālis, vēlēdamies palikt bezpartejisks jaunā prezidenta vēlēšanu kampaņā, atstājis Franciju un paliks līdz sava pēcnieka ievēlēšanai Īrijā. Kad Degolls nolika prezidenta pilnvaras, pirmajās dienās likās, ka Vašingtonai draudzīgā bijušā Francijas ministru prezidenta Pompidū ievēlēšanai valsts prezidenta amatā nav nekādu šķēršļu. Pavisam lielu pārsteigumu Vašingtonai radījušas ziņas, ka tagad, spriežot pēc Francijas sabiedriskās domas pētīšanas institūta izdarītās aptaujas, Degolla krēslā iesēsties daudz vairāk izredžu nekā Pompidū ir pagaidu valsts prezidenta amata veicējam — kreisajam centristam Pohē.

Pirmajā vēlēšanu gājienā sarakstā gan būs piecu kandidātu vārdi — gollistu Pompidū, kreiso centristu Pohē, sociālistu Deferss, kreiso sociālistu Rokārs un komūnistu Diklo. Var gadīties, ka kandidātu sarakstu vēl pēdējā brīdī papildina ar trockistu ideju paudēju Pontī, un nav izslēgta arī studentu nemieru stratēģa Krivina piedalīšanās. Izšķirošajā otrā gājienā Pohē tomēr esot izredzes saņemt 56% balsu, kamēr Pompidū varot rēķināties tikai ar vēlētāju 44% atbalstu.

Vašingtona, kā vienmēr, uzmanīgi seko arī katlam, kas vārās Maskavā. Kosigins ir atgriezies no Indijas ceļojuma, bet Pad. savienības valsts prezidenta Podgornija negaidītajā ceļojumā uz Ziemeļkoreju var saskatīt jaunas karstas viras brūvēšanu. Vai Podgornija Ziemeļkorejā savārīto viru nāksies izstrēbt Vašingtonai vai Pekingai, par to vēl pāragri spriest. Prese gan ziņo par dažiem jauniem Pad. savienības un Ķīnas robežincidentiem, bet zīmīga ir ziņa, ka Maskava un Pekinga drīzumā robežstrīdu mēģināšot pārrunāt pie konferences galda.

Tai pašā laikā no Prāgas ziņo, ka jau līdz 1. jūnijam Maskava esot paredzējusi izvākt no Čechoslovakijas tur vēl stacionētās sarkanarmijas divīzijas. Domājams, ka tas nav Kremlim paklausīgā Dubčeka pēcnieka Husaka nopelns. Ar šādu rīcību Maskava, acīm redzot, drīzāk grib nomierināt citu valstu komūnistu partijas, kuras par iebrukumu Čechoslovakijā bija uztraukušās un sašutušas. Kremlim komūnistu pasaules vadoņu labvēlība ir nepieciešama, lai „putrā nesaietu" pasaules komūnistu partiju konference, kura šovasar paredzēta Maskavā.

Starptautiskā valūtas krize, kura parādījās apvārsņa malā pēc ģenerāļa Degolla demisijas, vēl nav materializējusies. Rietumvācija (kaut ir arī pretējas ziņas), par spīti amerikāņu un citu „draugu" spiedienam, tomēr kategoriski atsakās paaugstināt savas markas kursu. Britu premjērs Vilsons ar jaunu 1 bilj. dolaru aizņēmumu no starptautiskā valūtas fonda, droši vien, uz laiku sastutēs atkal nedrošo angļu mārciņu.

Vidējos austrumos Izraēlas un arabu valstu ķiviņam joprojām nav saskatāms gals. „Ja arabi turpinās mūs terrorizēt," Telavivā preses konferencē brīdinājis Izraēlas aizsardzības ministrs Moše Dajāns, „tad mēs būsim spiesti sākt lielāka apmēra atmaksas akciju!" Šos Dajāna vārdus izskaidro kā Izraēlas gatavību neatteikties no liela apmēra militārām operācijām pret Ēģipti.

Kamēr vira politisko notikumu katlā burbuļo visās pasaules malās, nākošajā svētdienā trīs amerikāņu astronauti atkal kāps pasaules telpas kuģī, lai, riņķojot ap mēnesi, izraudzītu piknika vietu saviem draugiem, kuri vēl šovasar no Apollo-XI kapsulas nokāps uz šķelmīgā zemes pavadoņa sejas. Ja viss noritēs bez starpgadījumiem, tad amerikāņu astronauti, ēdot sviestmaizes kādā mēness krātera malā, būs uz pāris dienām pasargāti no nelāgā piedeguma smakas, kura vēl joprojām nāk no mūsu vecās planētas politiskās virtuves.

Aleksandrs Ķegumnieks

Vai Izraēlai ir atombumba?

Rietumvācijas žurnāla „Der Spiegel" jaunākajā numurā sniegta ziņa, ka Izraēla kļuvusi par sesto atomieroču valsti. Žurnālā apgalvots, ka Francija palīdzējusi Izraēlai attīstīt atomrūpniecību un izgatavot atombumbu.

„Der Spiegel" raksta, ka Izraēlas rīcībā ir 5—6 atombumbas, kuras spēka ziņā līdzīgas virs Hirošimas nomestajai. Tās izgatavotas Dimona rūpnīcā, kuru uzskata par visstingrāk apsargāto Izraēlas militāro noslēpumu. Apsardzība esot tik stingra, ka žīdi uztraukumā reiz notriekuši paši savu lidmašīnu, kura iemaldījusies Dimona rūpniecības apgabalā. Rūpnīca esot izbūvēta kādreizējā Izraēlas ministru prezidenta Davida Ben-Guriona un Francijas prezidenta Degolla sarunu rezultātā Negevas tuksnesī, kurā paceļas slaidi fabriku dūmeņi un lēzenas cementa būves.

Amerikāņu izlūklidmašīnu lidojumos novērots, ka Dimona rūpniecības apgabalā atrodas 24 megavatu liels atomreaktors, piemērots atombumbu ražošanai. Pēc „Der Spiegel" ziņām, Ben-Gurions amerikāņiem apgalvojis, ka rūpnīca strādājot tikai „miermīlīgiem nolūkiem". Amerikāņu eksperti, kuri vēlāk pārlūkojuši Dimona apgabalu, paskaidrojuši, ka nav atraduši pierādījumus par īpaši noškirtu rūpnīcu, lai ražotu plutonija atombumbu. Vācu žurnāls tomēr apgalvo, ka Izraēla iepirkusi urānu no Dienvidafrikas un Argentīnas, pēc tam sākusi slepeni izbūvēt atsevišķu nodaļu dziļi tuksnesī, kurā pēc Londonas stratēģiskā institūta atzinuma, var ražot 6 kilogramu plutonija gadā. Vācu žurnāls uzsveŗ, ka, par spīti amerikāņu spiedienam, Izraēla atteikusies parakstīt aomieroču izplatīšanas līgumu, noraidot arī starptautiskās atomenerģijas komisijas inspekciju.

Izraēlas ārlietu ministrijas pārstāvis Telavivā noraidījis šo žurnāla „Der Spiegel" ziņu, apzīmējot to par „spekulātīvu, neakurātu un neautoritātīvu".

Pēdējā laikā Izraēlas nostāja kļūst arvien stingrāka ne vien runās, bet arī politikā. Žīdi, kuri nometināti okupētajos apgabalos, Izraēlas kneseta (parlamenta) vēlēšanās, pēc jaunā vēlēšanu likuma, balsos it kā paši savā zemē. Arī Izraēlas centieni pēc tiešām sarunām ar arabu valstīm par miera nokārtojumu Vidējos austrumos vairs nav tik izteikti, kā vēl pirms dažiem mēnešiem. Tapat atkarība no amerikāņiem liekas kļuvusi daudz mazāka, kaut vēl nesen Izraēla ļoti bažījās par ASV iepirkto lidmašīnu saņemšanu.

Izraēla vairs necenšas tik atklāti pasvītrot savu militāro spēku, bet vairāk rīkojas. Kopš 1967. gada īskaŗa Izraēlas militārās vienības pirmo reizi atkal apšaudījušas Ēģiptes ostas pilsētu Portsaīdu. Jaunā ministru prezidente Golda Meire Telavivā paziņojusi, ka Izraēla uzsākusi savu bruņoto spēku izvietošanu visgaŗām Libanonas robežai. Tai pašā laikā Izraēlas kaŗaspēka vienības pirms saules lēkta šķērsojušas Jordānu un uzspridzinājušas dučiem arabu māju, aizbildinoties, ka tajās slēpušies arabu partizāni. Militārie novērotāji pieņem, ka šis uzbrukums iezīmē jaunu pagriezienu Izraēlas „minikaŗā" ar arabiem.

Līdz šim iniciātīva parasti atradās arabu partizānu rokās, kuri starp Galilejas un Nāves jūru atkārtoti iespiedušies žīdu okupētajos apgabalos vai arī pašā Izraēlā.

Libanona ļoti norūpējusies par savas robežas drošību, it seviški pēc Izraēlas paziņojuma gar to izvietot savus bruņotos spēkus. Lai apspiestu arabu partizānu darbību, cīņas starp Libanonas armijas vienībām un partizāniem pastiprinājušās. Arabu partizānu organizācija El Fatah ziņojusi par vairākiem kritušajiem cīņās ar Libanonas armijas vienībām, kamēr pēdējās apgalvo, ka sagūstīti 40 arabu terroristi. Kādu Libanonas robežciemu ielenkuši ap 2000 arabu partizānu, kuriem pievienojušies arī sīrieši.

Speciāls Ēģiptes sūtnis devies uz Beirutu, lai sarunās ar Libanonas prezidentu apturētu cīņas starp arabu partizāniem un Libanonas regulārajām kaŗaspēka daļām.

Pasaules tracis ap vācu marku

Ziņa, ka Rietumvācija varētu paaugstināt savas markas kursu par 7%, ārkārtīgi saviļņojusi pasaules financistus un valūtas spekulantus. Pēdējo divu nedēļu laikā Rietumvācijā ieplūduši 5 biljoni dolaru. Naudas spekulanti pirkuši vācu markas, cerot uz tās kursa starpību labi nopelnīt.

Bonnas valdībai tagad ir smaga problēma, kā piespiest naudas spekulantus atgriezt vācu markas atpakaļ pret dolariem un citām valūtām, kādu tagad Rietumvācijai ir milzu krājums. Valdība tomēr paskaidrojusi, ka markas kursu nepaaugstinās. To galvenajiem pasaules baņķieŗiem atkārtojis arī kanclers Kīzingers.

Rietumu baņķieri savā kārtējā mēneša sesijā Bazelē, Šveicē, piedaloties ASV, Rietumeiropas, Kanadas un Japānas centrālo banku vadītājiem, vienojušies no spekulātīvajiem valūtas ieplūdumiem atbrīvoties ar to, ka valstis, kurām šie spekulātīvie saplūdumi pārāk lieli, aizdos naudu tām valstīm, kuŗu rezerves iztukšotas. Aizdevumus vispirmā kārtā saņems Anglija, Francija un Italija.

Rietumvācijas valsts bankas prezidents Blesings žurnālistiem izteicies, ka vēlas atbrīvoties no šīs „karstās naudas", cik ātri vien iespējams, un cer uz kādiem valdības speciāliem apsvērumiem markas kursa paaugstināšanas vietā.

Ļoti iespējams, ka Rietumvācija paaugstinās nodokli eksportam bet to pazeminās importam, tā samazinot ārzemēs pārdoto preču milzīgo peļņu, kura ir valūtas ieplūduma galvenais cēlonis. Šī apsvēruma ietvaros paredz aprēķināt procentus par ārzemju valūtas ieguldījumiem Rietumvācijā un ar ievesto naudas kursa kontroli aizturēt ārzemju kapitālus, kad tie nevēlami.

Francija apsveic Bāzeles sanāksmes vienošanos nosūknēt spekulātīvā ceļā ieplūdušo valūtu no Rietumvācijas atpakaļ uz to „dzimtenēm", cerot, ka ar to samazināsies franka grūtības. Kaut gan kanclers Kīzingers paziņojis, ka markas kursu nepaaugstinās, valūtas spekulanti tomēr cer, ka tas būs tikai pagaidu stāvoklis līdz Rietumvācijas jaunā parlamenta vēlēšanām 28 septembrī.

Bonnas koalicijas valdības sociāldemokratiskie partneŗi brīdinājuši, ka Kīzingera lēmums kursu nepaaugstināt var novest Rietumvāciju saimnieciskā krizē. Kā citā vietā ziņots, ar markas kursa paaugstināšanas projektu par apm. 7% bija nācis sociāldemokratu saimniecības ministrs Šillers, kuŗu atbalstīja ārlietu ministra Branta vadītās sociāldemokratu partijas ģenerālsekretārs Višņevskis, brīdinot kristīgos demokratus, ka inflācijas attīstība ārzemēs var apdraudēt arī vācu markas drošību.

Brazīlija paziņojusi sava kruzeira vērtības paaugstinājumu. Turpmāk vens kruzeirs maksās 4,05 ASV dolarus līdzšinējo 3,97 dol. vietā.

PALIEC UZ VIETAS! Rietumvācu humors

SPORTS

JAUNA BALVA KANADAS VIEGLATLĒTIEM

Lai vēl vairāk aktivizētu latviešu vieglatlētikas sportu Kanadā, laikraksta „Latvija Amerikā" atbildīgais redaktors Alfrēds Vinčels dāvinājis ceļojošu balvu visai Kanadas latviešu sporta klubu vīriešu vienībām. Šīs balvas pirmā izcīņa notiks Kanadas DV jaunatnes un sporta svētku vieglatlētikas sacensību ietvaros 8. jūnijā Sidrabenē.

Balvas izcīņas programmā šogad paredzēts 100 m skrējiens, tāllēkšana, augstlēkšana un šķēpa mešana, no katras vienības šīs disciplīnā startējot neierobežotam dalībnieku skaitam, bet vērtējot divus labākos. Jaunās balvas izcīņai savas vienības jau pieteikuši Toronto latviešu sporta klubs un Toronto latviešu YMCA, kuŗu basketbolistu un volejbolistu rindās ir krietns skaits jaunu vieglatlētu. Paredzams, ka piedalīsies arī Latviešu vieglatlētikas klubs un Toronto DV sporta kluba vienības, bet jau tagad nav šaubu, ka šīs balvas dāvinājums vieglatlētikas sporta veicināšanā radījis jaunas un interesantas sacensības, kurās dalībnieku rindās būs arī tādi atlēti, kas līdz šim vieglatlētikas laukumā vēl nav redzēti.

Kanadas DV jaunatnes un sporta svētku vieglatlētikas sacensības 8. jūnijā Sidrabenē zēniem un meitenēm, iedalītiem vecuma grupās, paredzētas šādas disciplīnas: 60 m un 100 m skrējiens, tāllēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana un šķēpa mešana. Paredzētas arī sacensības sievietēm vispārējā klasē. Tā liekas, ka Sidrabenē pie starta ar mazāk izņēmumiem būs visi Toronto un apkārtnes latviešu vieglatlēti.

—cbb—

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Atklājies, ka juridiskās palīdzības plānu resp. bezmaksas advokāta pakalpojumus, kas Ontario mazturīgo atbalstam pastāv jau kopš 1967. gada, bez pašiem klientiem vēl vairāk izmanto arī daži advokāti — uzņemoties aizstāvību lielam klientu skaitam. Kanadas tiesībnieku apvienība cerējusi, ka ar šī plāna palīdzību vairums jauno advokātu varētu apgūt pieredzi tiesā, bet konstatē ka stāvokli izmanto 12 advokāti savā labā, kuri, kaut nebūdami izcili speciālisti krimināllietās, saņem pārāk lielu skaitu iztiesājamo gadījumu. Lai to novērstu, Tiesībnieku apvienība ierobežojusi juridiskās palīdzības plāna prāvu skaitu uz 75 gadā vienam advokātam.

☆ Kanadas indiāņu skaits kopš pagājušā gada audzis par 6.488 personām. Savā pēdējā ziņojumā indiāņu lietu ministrija norāda, ka pašreizējais indiāņu skaits sasniedzis 237.490, no tiem 120.412 ir zem 17 gadu vecuma. Visvairāk indiāņu dzīvo Ontario, tad Britu Kolumbijā, Saskačevanā, Manitobā, Albertā un Kvebekā, bet vismazāk viņu ir Princa Edvarda salā.

☆ Jaundemokratu partijas Skarboro pārstāve M. Renvika, runājot Ontario ģimenes un sociāllietu ministra Jaremko ierosinātajās debatēs parlamentā, mudinaja Ontario strādātājas-mātes apvienoties dižstreikā, lai piespiestu valdību vai nu apgādāt viņu bērniem pietiekamu uzraudzību, vai arī piešķirt pietiekamu pabalstu palikšanai mājā. Šāds streiks labi pierādītu valdībai, kā arī rūpniecībai, cik ļoti provinces oikonomija balstās uz sieviešu darba spēku. Jaremko norādīja, ka province šogad paredzējusi 2,5 milj. dolaru bērndārzu un dažādu uzraudzības centru uzturēšanai, salīdzinot ar 1,7 milj. dolaru pērnajā gadā.

☆ Ontario pašvaldības, kuŗas vietām smagi piemeklējusi jaunā izglītības nodokļa sadale, saņēmušās un iesniegušas provinces valdībai pieprasījumu piešķirt tām tiesības kontrolēt un arī vajadzības gadījumā apcirpt izglītības valžu izdevumus. Ontario pilsētas galvu un pašvaldību vecāko apvienība vēlas, lai izglītības valdes 5 gadu izdevumu budžetu iesniegtu apstiprināšanai pilsētu padomēm. Pašreiz padomēm nav nekādas kontroles pār autonomo izglītības valžu budžetiem. Izglītības ministrs Dēviss savukārt paziņojis provinces nodomu pārņemt smagāk skarto pašvaldību (mazāk par 60.000 iedzīvotāju) izglītības izdevumu daļu, ap 60%. Apvienība tomēr pieprasa, lai province arī lielākām pašvaldībām noņem 50% izglītības izdevumu.

☆ Apsveicams Ontario ģenerālprokurora A. Višerta solījums grozīt likumu par kriminālā nodarījumā cietušo kompensēšanu. Pašreiz provinces valdība apstrādā klausulu, pēc kuŗas cietušie būs tiesīgi saņemt kompensāciju, sākot ar 1968. gada 1. aprīli, vienalga, vai nodarījumā nogalinātais (ievainotais) palīdzējis policijai vai arī pats pretojies uzbrucējiem. Kompensācija sniegsies līdz 10.000 dol., bet, palīdzot policijai, šis ierobežojums atkrīt.

☆ Rūpniecības vietu apgādes padome (Technical Service Council) ziņo, ka visā Kanadā pastāv pieredzējušu tirdzniecības ekspertu, kompūteru programmu sagatavotāju un analistu trūkums, tāpat valda liels pieprasījums pēc techniskiem zīmētājiem un inženieŗiem, personāldaļas vadītājiem, inženieriem elektriķiem un ķīmiķiem, kā arī revidentiem. Pavājas darba izredzes toties ir t.s. „arts" fakultāšu beidzējiem.

DEGOLLS DEVIES UZ ĪRIJU

Kamēr franču politiskās partijas sacenšas par jaunā valsts prezidenta amatu, ģenerālis Degolls nedēļas nogalē atstājis Franciju un kā privātpersona kopā ar dzīvesbiedri Ivonu devies uz Īriju, kuŗas dienvdrietumu krastā noīrējis kādu viesnīcu, kurā jaunlaulātie mēdz pavadīt „medus mēnesi".

11 istabu viesnīcā Francijas eksprezidents, kura dzīvē jau pienācis 78. pavasaris, gulēs speciāli lielā dubultgultā, kas atsūtīta no Dublinas. Nevienā no telpām, kuŗas, ieskaitot brokastis, maksā 4,80 dol. diennaktī, nav vannas istabas, tādēļ Degolls lietos kopīgu vannas istabu gaiteņa galā. Katoļu mācītājs no pusotras jūdzes attālā ciema draudzes svētdienā ieradīsies viesnīcā un nolasīs Degollam mesu. Ciemā ir tikai 150 iedzīvotāju.

Šis ir Degolla pirmais Īrijas apmeklējums, kaut viņa senču izcelsme mātes līnijā meklējama Īrijā. Viņš ir vienīgais mazās viesnīcas viesis un noteicis netraucēt viņu arī ar telefona sarunām. Tā žurnālisti, kuŗi meklēja ar viesnīcu kādu kontaktu, palika bez atbildes. Kamēr Degolls uzturēsies viesnīcā, tā citus viesus neuzņems.

Viesnīcas īpašnieks ir anglis, no kura īpašuma pārredzama jūra, mežs un kalni, kuŗus tik ļoti iecienījuši jaunlaulātie. Viesnīca apdēstīta ar krāšņuma kokiem. Tūristu vadonī tā tomēr apzīmēta par trešās šķiras viesnīcu. Tajā iekārtots arī bārs, kurā Degolls var dabūt dzērienus jebkurā dienas vai nakts laikā.

Drošības policijai, kuŗa bija ieradusies lidlaukā, tika paziņots, ka ieradīsies kāds augsts viesis, neminot vārdu. Kad Degolls izkāpa no lidmašīnas, visi pēc varenā auguma tomēr tūlīt saprata, ka ieradies bijušais Francijas valsts prezidents. No lidlauka uz viesnīcu Degollu pavadīja Īrijas ministru prezidents Džeks Linčs.

11 gadu ģenerālis Degolls bija viens no pasaules varenākajiem vīriem, bet tagad viņš kā privātpersona aizgājis vientulībā Īrijā pie jūras, kamēr Francija 1. jūnijā izraudzīs viņa pēcteci. Žurnālistiem, kuŗi par viņu interesējušies, Degolla atbilde caur adjutantu vienmēr bija īsais „Non".

4 mēnešos miruši 33 padomju ģenerāļi

Papildinot ziņojumu mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, ka sarkanarmijas oficiozs „Krasnaja Zvezda" kopš 19. aprīļa paziņojis 12 ģenerāļu nāvi, piebilstams, ka 11. maijā armijas laikraksts ziņoja, ka miris atvaļinātais tanku korpusa ģenerālis Augusts A. Nenme, Krievijas pilsoņu un otra pasaules kaŗa veterāns.

Pēc Rietumu ziņām, šīgada pirmajos 4 mēnešos miruši pavisam 33 padomju ģenerāļi. Bieži nāves gadījumi, it seviški pēdējās trīs nedēļās, daudziem atsauc atmiņā Staļina plašo „tīrīšanas" akciju trīsdesmitajos gados, kad nošāva, ieslodzīja cietumos vai nosūtīja uz spaidu darbu nometnēm 35.000 sarkanarmijas virsnieku, pusi no visa komandējošā sastāva.

Padomju virsnieku kadrs ir milzīgs. Lēš, ka tajā ir ap 1400 dažāda ranga ģenerāļu vien. Rietumeiropas kriminologi pūlas izdibināt, vai daudzo ģenerāļu nāve bijusi dabīga, jeb vai saskatāmas kādas pazīmes, kuŗas vedinātu uz domām par jaunām „tīrīšanām".

Lielākā daļa ģenerāļu miruši pusmūža vai krietni vecākos gados. Ievērojot lielo padomju armijas ģenerāļu skaitu, liktos, ka to miršanas procents dabīgā nāvē nebūtu pārsniegts. Šaubas rada tikai tas, ka no bezdievīgo poļtruku pārraudzītās sarkanarmijas Dievs aizsaucis tik daudz ģenerāļu gandrīz reizē...

PEKINGA MEKLĒ SAPRAŠANOS AR MASKAVU

Sarkanā Ķīna piekritusi Pad. savienības priekšlikumam jūnijā sākt sarunas robežstrīda jautājumā Habarovskā, padomju pilsētā Tālajos austrumos. Maskava sākumā gan bija vēlējusies agrāku terminu — maija vidu.

Habarovska atrodas ap 50 jūdžu no Ķīnas robežas apgabala, kuŗu ķīnieši uzskata par savu un sauc par Poli. Ķīnas Manču dinastija 19. gadsimtā bija spiesta šo milzīgo apgabalu atdot Krievijas caram.

Ķīnas un Pad. savienības robežupju kopīgā komisija dibināta 1951. gadā, un tās pēdējā sanāksme notikusi 1964. gadā Pekingā. Harbarovskā paredzētā būs šis komisijas 15. sanākšanas reize.

Politiskie novērotāji tic, ka Pekinga ar piekrišanu sarunām apliecinājusi vēlēšanos nepieļaut robežincidentiem uzliesmot vispārējā konfliktā.